National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L
National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 14 1984

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 18 (3035) XXXIII aastakäik | Teisipäeval, 6. märtsil 1984 — Tuesday, March 6, 1984 | Üksiknumbri hind 70 senti

Trudeau lahkub

Kanada peaministri üllatuslik tagasiastumine

Kuigi korduvalt on oodatud, et Kanada peaminister Pierre E. Trudeau teeks teatavaks oma lahkumise Kanada liberaalide parteijuhi ja Kanada peaministri kohalt, on need lootused seni jäänud asjatuks. Ometi andis ta 29. veebruaril kirjaliku lahkumisteate partei presidendile Iona Campagnolole, ilma et ta ootavat meedia reportereid oleks arvestanud.

Pärast peagu 16-aastast riigijuhi kohal olekut, on teda ühe osa poolt austatud riigipeana, teistepoolt fanaatiliselt vihatud ja diktaatoriks nimetatud. Tema lahkumisega lõpeb Kanadas üks ajalooline järk, mis juba sellega, et Kanada sai iseseisvaks oma põhiseadusega riigiks, on ajalukku koha leidnud.

Resigneeriumine vastas ka paljude küsimustele, kas ta teostaks veel kord parlamendivalimiste kampaania, kui tal oleks lootusi võitmiseks.

Trudeau on ametiaja pikkust arvestades teisel kohal Kanada ajaloos MacKenzie Kingi järel.

Nende aastate jooksul on ta viinud partei kolmel korral enamusega võimule, kord on olnud vähemusparteiks ja üks kord kaotanud, jäädes Joe Clarki valitsus opositsioonijuhiks.

Nende aastate jooksul on tehtud Kanada ajaloos tähtsaid samme. Trudeau vältis Quebeci Kanadast lahkulöömise, andis Kanadale oma põhiseaduse. Tema viimaste kuude jooksul ta tegutses maailmale rahusobitajana ja katsus suurriigid viia jälle ühise konverentsilaua taha lootusega tegelikule relvastumise vähendamisele.

Kanada liberaalide parteile tähendab Trudeau lahkumine uue juhi leidmise vajadust.

See toimub 14.—17. juunil liberaalide partei konverentsil, mis otsustati koraldada Ottawas,

et parlamendiliikmed oleksid parlamendile vajaduse korral kättesaadval.

Uueks parteijuhi kandidaadiks on kaua peetud pikemat aega poliitikast eemal olnud John Turner'i. Tema vastu olevat siiski partei sisemises ringis vastuseisu ta senise eemaloleku pärast. Teised kandidaadid on praeguse kabineti ministrid Jean Chretien, Donald Johnston, John Roberts ja Mark MacGuigan. Nimetatud on ka praegust partei presidenti Iona Campagnole't.

Peaminister P.E. Trudeau ajajärgule on katsutud hinnangut anda nii Kanadas kui ka väljaspool.

USA ajakirjanduse arvamusel oli tema teeneks Kanada tervikuna püsimine.

Tema negatiivseks küljeks peetakse Kanada majanduse halba olukorda, kuigi see majanduskriis pole Kanada sisemine, vaid ülemaailmne ja Kanada on ikkagi praegu üks paremaid riike maailmas.

Vaade Eesti Vabariigi 66. aastapäeva aktusest osavõtjaile Toronto ülikooli aulas.

Tshernenko juba sõjavägede ülemjuhataja

MOSKVA — N. Liidu kommunistliku partei juht Konstantin Tshernenko on kindlustanud kiirelt oma võimu, võttes omale ka N. Liidu sõjavägede ülemjuhataja koha.

Seda määramist vaadeldakse kui kinnitust arvamistele, et Tshernenko võidakse suurema tseremooniaga nimetada ka presidendiks, saades sellega kõik kolm võitmepositsiooni, mis olid tema eelkäijal Juri Andropovil.

N. Liit pole sellekohast teadet seni avaldanud, kuid Lääne diplomaadid ütlesid,

et marssal Nikolai Ogarkov nimetas Tshernenkot möödunud nädalal peetud sõnavõtus sõjajõudude ülemaks.

Vahepeal oli arvamusi, et Tshernenko, arvestades oma tervislikku olukorda, ei võta kõiki tippkohti vastu, vaid võivat ühe neist anda Gorbatsovile, et tulevikus võimu ülekandmine oleks takistusteta.

Rahutud Prantsusmaa töölised

PARIIS — Prantsusmaale ennustatakse tänavu suurenevaid töölisrahutusi. Kogu riigi liikluse seisma pannud transportööliste streigile järgnes kaevandustööliste protest, 10000 kaevurit marssisid Pariisis, protesteerides, et valitsus plaanitseb vallandada 6000 kaevurit tänavu, ja lähema viie aasta jooksul kuni 200.000, kuna natsionaliseeritud kaevandused on toonud riigile ränka kahju. Prantsusmaal pääsesid võimule sotsialistid just ametiühingute toetusel, kuid nüüd on nad suuremad Mitterrandi valitsuse vastased.

Lääne-Saksamaa kantsler soovitab USA–N. Liidu lähenemist

WASHINGTON — Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Kohl jõudis Washingtoni külaskäigule, mille eesmärgiks on mitteametlikud läbirääkimised USA presidendi Ronald Reaganiga, et mõjutada USA — N. Liidu vaheliste suhete parandamist. Kokkusaamist on hoitud võimalikult vähe-tseremoniaalne. Kohl on tuntud peatse Reagani ja Tshernenko vahelise kohtumise soovitajana.

Tulistati rahunõudjaid

LONDON — USA valvepost Inglismaal Greenham Common rakettide baasi juures avas tule kui kaks naissoost rakettide vastast protesteerijat murdsid sisse baasi maa-alale lõigates tangidega avause traataeda. Kui naised ignoreerisid käsku maha laskuda, tulistati kaks lasku ja naised arreteeriti.

300 hukkusid massimõrvas

NAIROBI — Keenia sõdurid ja politsei lasid, peksid ja põletasid surnuks vähemalt 300 ühest suguharust, kuna üle viie tuhande sunniti lamama alasti väljas viis päeva ilma toidu ja veeta. Keenia president Daniel arap Moi ütles, et valitsusel pole selle sündmuse kohta veel mingeid kommentaare.

Iraanlaste hiigelväeosa läheneb Iraagile

WASHINGTON — Kuni 500.000 Iraani sõdurit, nende hulgas reguläarsed väeosad on lähenemas Iraagi frondile. See on suuremaks ofensiiviks kolme-ja-pooleaastases sõjas. Iraani suureulatuslik operatsioon on põhjustanud kartusi Kesk-Ida ja Lääne õlitranspordile.

Iraak väitis möödunud nädalal, et nad on surmanud 30.625 iraanlast nädala jooksul, nende hulgas palju teismelisi sõdureid. Iraan rääkis omalt poolt 1300 iraagi langenut 36 tundi kestnud vasturünnaku ajal.

USA välisministeeriumi ametnik ütles, et Iraani väide,

et Iraak on kasutanud mürkgaasi, on teatud määral õige; USA vastuluure arvates oli see sinepigaas.

Kuid Iraani president Ali Khameili, kes süüdistas Iraagi mürkgaasi tarvitamise pärast, ütles tänupalves, et gaasil polnud tulemusi „tänu, jumalikule õnistusele".

Neeme Järvi juhatab sümfooniaorkestrit

Arutleti ESTO '84 probleeme — Avalik koosolek jättis küsimused avalikuks tegemata

Üle 30 inimese võtsid osa ESTO-84 peakomitee poolt organiseeritud informatsiooni- ja arutluskoosolekust Eesti Maja väikses saalis. Peakomitee esimees Toomas Metsala andis informatsiooni ja siis oli igaühel võimalus nõu anda või küsimusi esitada.

T. Metsala ütles, et ettevalmistused on hästi läinud. TEATED 3, mis on tõenäoliselt viimane, ilmub käesoleval nädalal; edaspidine informatsioonivahendus toimuvat eesti ajalehtede kaudu ja ESTO-juhises, mis antakse piletite ostjaile.

Kuna nüüd on jäänud neli kuud suurpidustuseni, siis on kõik üritused lõplikult otsustatud, samuti ruumid varutud, lepingud sõlmitud, piletid trükitud. Rootsi läks juba pakk pileteid teele. Kuulujutud, et piletid mõnele üritusele oleksid läbi müüdud ei vasta tõele. Ainus üritus, mis hakkab välja müüdud saama, on „Kalurineiu" päevane etendus, aga õhtusele on ruumi veel küllalt.

NEEME JÄRVI JUHATAB TORONTO SÜMFOONIA-ORKESTRIT

Programmikomitee juht Feliks Koop selgitas vahepeal olnud kavamuudatusi. Toronto Sümfooniaorkestri kontsert Neeme Järvi juhatusel saab siiski teoks teisipäeva, 10. juuli õhtul kell 8.30 Ontario Place'i Forumil. Seal on kavas Elleri, Tubina ja Sibeliuse helitööd, orkestriga koos esineb ka „Estonia" koor. Sellele ajale oli ettenähtud teater ja rahvatantsulavastus, mis nüüd toimuvad kell 5 p.l. samal päeval.

Teine muudatus on avatseremoonia ajaga Ontario Place'is. Seal on ettenähtud terve päev pidustusi, suuremad neist kaks kireva kavaga esinemist. Orkester mängib parvel eesti muusikat, toimub noorteteater ja Armas Maiste esinemine. Kava oli juba koos ja avamise aeg ettenähtud, kui selgus, et enne seda on läheduses pesapallivõistlus, mistõttu eestlastele ei jääks enam parkimiskohti. Selletõttu toimub avamine kell 1 päeval. Nii on ka lipujumalateenistuse algus tund aega ette kella 10 homm. toodud.

Teatritest jäi ära „Tallinna vallidel". Selle asemele paigutati Rootsist tulevate noorte taidurite esinemine, esinevad Stokholmi Eesti Noortekoor ja solistid. Nende esinemine on esmaspäeval kell 5 p.l. Castle Frank koolimaja saalis.

SALAKÕRTS ON RISTITUD „ÖÖKLUBI ANKRUKS"

Jägnevais sõnavõttudes tõstatati mitmeid ebaselgeid olukordi, esiteks salakõrtsi ümber, mis on nimetatud „Öoklubi Ankruks". A. Vahtra andis edasi T.E. Segakoori laulja pr. Kasenurme soovituse, et lippude kandjaks ei valitaks naisi, kuna need võiksid pikema marssimise ajal väsida. H. Raigna oli huvitatud ESTO-84 majanduslikust eelarvest, millele T. Metsala vastas, et sellise ürituse juures on eelarve selgunud alles siis, kui kogu üritus on lõppenud. Praegune eelarve on siiski $750.000, sellest Maple Leafi üür kaheks õhtuks $48.000. Ontario Place'i on sissepääs pensionäridele tasuta, teistele kas $4.25 või 4.50 vastavalt, mida Ontario valitsus märtsi lõpuks otsustab.

J. Vihma soovis selgust kuhu mõeldakse suunata kaugemalt bussidega tulijad. E. Aruja vastas sellele, et see selgub hiljem, praegu olevat hädalisemaid asju teha, pealegi see olevat iga mehe enese valida kuhu ta tahab minna.

T. Metsala märkis ideed, et on kavatsus panna buss käima Eesti Maja, Royal Yorki ja üliõpilaselamute vahel. Selle jaoks olevat leitud juba teatud isik, kes selle paari nädala jooksul organiseerib. Kaugemalt tulijad võivat tulla kas Royal Yorki või ka Eesti Maja juurde.

Ka L. Puurits soovis teada, kuhu mõeldakse tuua invaliidid, kas Eesti Majja või Royal Yorki, millele T. Metsala vastas, et nende vastuvõtmine pole mingi probleem.

LAHENDAMATA VAHEKORD EESTI MAJAGA

Eesti Maja abiesimees A. Sepa tõi ette asjaolu, et Eesti Maja juhatus ei saa ESTO peakomiteegakokkulepet Eesti Maja kasutamise üle, kuna viimane tahab inimesed suunata Royal Yorki. Kuid Eesti Maja peab kaitsema eestlaste huvisid, aktsionärid on juba kirjalikult oma seisukohtadest teatanud peakomiteele, kuid ikka pole Eesti Maja ja ESTO vahel mingit kokkulepet. A. Sepa soovitas, et Eesti Maja oleks ka ESTO-84 ajal aukohal eestlaste kohtumiskohana, nagu see varem on olnud sellistel üritustel.

F. Koop vastas Eesti Maja juhatusele, et ESTO-84 peakomitee ei taha eesti rahvast Eesti Majast välja suruda. Peakomitee on kavandanud Royal Yorki informatsioonikeskuse, kuna miilise raadiusega ulatuses on 26.000 inimest ESTO 50-l üritusel seniste informatsioonide ja eelarvete põhjal; üksi Royal Yorkis on 30 eestlaste üritust. Ühe miilise raadiuse ulatusega ringis Eesti Maja ümber on vastavad arvud 6000 inimest 12 üritusega.

F. Koop märkis, et peakomitee tahab Eesti Maja kasutada väga esinduslikult, kulutused Eesti Maja näitustele ja dekoratsioonidele on väga kõrged, tõustes $16.000-le. Neis ruumides on allkorrusel palju näitusi, videofilmide esitamisi ja mälestusesemete müük. Väikses saalis on filateelia näitus ja vist ka postkontor. Keskmises saalis kohvik-söökla. Suur saal on täies ulatuses jäetud globaalse näituse alla. Viimasele on 261 eesti organisatsiooni poolt saadetud materjale. Näituse eesmärk on, et näidata miks oleme jäänud eestlasteks. F. Koop arvas, et peakomiteel on kohus see materjal paigutada just Eesti Maja suurde saali.

LIPUAKTSIOON ANNAB TAGAJÄRGI

Sõna võtsid veel L. Puurits, R. Kreem, Maire Lainevool juhtis tähelepanu, et üliõpilaselamuis on veel 175 kohta märtsi lõpuni saadaval. Hotellides kehtivad grupihinnad 7. juunini, aga ESTO majutustoimkond võtab sooviavaldusi vastu 7. maini.

(Järg lk. 8)

EKN'u RAHVUSKULTUURI KOMISJONI

korraldusel toimub pühap., 18. märtsil kell 3 p.l.

Eesti Maja suures saalis

SÕNASILD

MUUSIKALISED ja SÕNALISED ETTEKANDED

Sissepääs $3.— isikult

TERR „KUNGLA" esitab suuresinemise

Kaval Ants ja Vanapagan

10. märtsil kell 7 õ. Minkler Auditoorium,

1750 Finch Ave. E.

Piletid täiskasvanuile $8.—, õpilased, pensionärid $6.—

Piletid saadaval liikmetelt, Pokost ja Abistamiskomiteest

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

T. E. Meeskoor ja „Estonia" orkester esinemas E. V. 66. aastapäeval Toronto ülikooli aulas. Juhatab Charles Kipper.

Uus mees — vanad mured

N. Liidu uuele juhile kommunistliku partei peasekretärile Konstantin Tshernenkole on omistatud pärast tema Kremli võimuredeli ülemisele pulgale tõusmist Lääne ajakirjanduses erakordselt suurt tähelepanu. See on ka mõistetav, kuna Tshernenko omab nõukogude tulevase elu juhtimisel võtmepositsiooni ja tema mõju pääseb isegi sel juhul maksma kui ta on sunnitud tihedas koostöös töötama kollegiaalse juhtkonnaga — nagu seda läänemaailmas praegu üldiselt arvatakse.

Kuid kes on Tshernenko? Milliseid on ta poliitilised tõekspidamised ja arusaamad? Kas temalt võib loota paindlikumat sise- ja välispoliitikat kui ajas seda tema eelkäija Juri Andropov? Kas ta üritab N. Liidu majanduselule vajalike reformidega elustava süsti andmist? Kas on tal uusi ideesid ja kompromissettepanekuid tuumarakettide piiramise läbirääkimiste taasalustamiseks? Need ja paljud teised küsimused kerkivad paratamatult esiplaanile, kui Andropovi hauale partei käsu korras pandud lilled ja pärjad on löönud närtsima.

Tervel real lääneriikide riigimeestel ja juhtivatel poliitikutel oli pärast Andropovi matusetalitust Tshernenkoga kohtumisi ning üldiste muljete kohaselt on nõukogude uus juht päris „mõistlik ja arukas mees." Selline positiivne hinnang baseerub Tshernenko põgusatele väljendustele, mis vihjavad Ida ja Lääne vahelise koostöö ning detente poliitika taaselustamise vajadustele. Tundub, et Lääs ei ole Kremli uue juhi väljendusi ja suunanäitamisi vajalikul määral analüüsinud ning nende sisusse tunginud, kuna õhukese liivakorra alla maetud detente poliitika uuesti päevavalgele toomine ja taaselustamine ei paiguta Tshernenkot veel kaugeltki „mõistlike meeste" kilda.

Sisepoliitiliselt on Konstantin Tshernenko esimeseks tähtsamaks ülesandeks N. Liidu rappa jooksnud majanduselule uue elu sissepuhumine. Ehkki Tshernenko on põhiliselt Brezhnevi poliitiliste suundade pooldaja, võib oletada, et ta kaldub kõrvale Brezhnevi korruptsioonist läbiimbunud minnalaskmise liinist ning võtab omaks Andropovi uued suunad, mis nõudsid töölistelt suurema tööpanuse andmist ja maksimaalset töödistsipliini. Esimesed tundemärgid selle nõudlikuma joone läbiviimiseks on juba märgata, kuna partei keskkomitee oma äsja avalikuks tehtud dekreediga nõuab Nõukogude Teaduste Akadeemia Majanduslikult Instituudilt „uusi ja praktilisi ideesid" nõukogude majanduselu parandamiseks.

See nõudmine kujutab endast muidugi vana lugu värskelt tõrvatud katusele lennanud linnust, kellel nokka lahti tõmmates saba jäi kinni ja vastupidi. Teadusemeestel ja akadeemikutel on raske leida uusi ideid ja vahendeid, mis aitaksid vee peal hoida inimloomu vastast nõukogude süsteemi, mis on osutunud ebaeluliseks ja ebahumaanseks ja mis juba ammu oleks tulnud ajaloo kolikambrisse heita. Kremli ajast ja arust jäänud juhtkond katsub kramplikult võimu kommunistliku partei kliki käes hoidmiseks teostada „reforme", mis põhiliselt ei ole reformid, vaid ainult uued võtted orjasüsteemi alla painutatud inimestelt suurema tööpanuse välja pressimiseks.

Tshernenko tähendas oma esimeses kõnes partei keskkomiteele, et „kogu meie majanduselu masinavärk vajab tõsiselt ümberorganiseerimist." Kuid ta jättis ütlemata, mida ta selle ümberorganiseerimise all mõtleb. Kindel on see, et Tshernenko ei julge sõjatööstust varustava üledimensioneeritud rasketööstuse puutumist ning põllumajanduses, tööstuses ja teenindusettevõtetes inimestele suurema eraalgatuse võimaluste andmist. Tal puuduvad ka võimalused uue tehnoloogia massiliseks rakendamiseks, kuna kõrgtehnoloogiaga varustatud tööstused ei sobi aeglaselt liikuvasse nõukogude majandussüsteemi. Ja oleks mõeldamatu, et N. Liidus tuleksid rakendamisele isiklikud kompuuterid, kiired paljundamismasinad ja elektrooniline postiteenindus, mis tekitaksid julgeolekupolitseile enneolematud raskusi elanikkonna kontrollimiseks.

Nende eelduste ja asjaolude juures on selge, et N. Liidus ei saa majanduselu ümberkorraldamisel oodata struktuurilisi muudatusi. Partei kõrgemad võimukandjad teavad, et see tooks kaasa täielikult uue olukorra ja lõpuks nõukogude süsteemi kokkuvarisemise. Neil jääb üle ainult sammuda vanal sissetallatud rajal ja otsida patuoinaid nende hulgast, kes selle õnnetu süsteemi paratamatus allakäigus kuidagi süüdi ei ole.

Läänes tehakse endile illusioone kui arvatakse, et Tshernenko on välispoliitiliselt leplikuma joone pooldaja kui Andropov. Põhiliselt taotleb uus parteijuht Brezhnevi detente liini, mis osutus Moskvale ülimalt kasulikuks, kuid ta ei ole valmis mingisugusteks järeleandmisteks ja kompromissideks nagu seda väidavad mõned naiivsed rahuapostlid. Moskvast kostavad läänemaailma arvel ähvardavad hääled ka pärast Tshernenko võimule tulekut ning Lääs teeks suure vea kui ta laseks ennast nendest ähvardustest mõjutada.

K. A.

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Põhjala tuumavabaks tsooniks

Prof. Tõnu Parmingu huvitav ettekanne N. Liidu relvastumisest Koola poolsaarel ja Baltikumis

Metsaülikooli tänavune esimene loenguõhtu, kus prof. Tõnu Parming pidas ettekande tuumavaba tsooni loomisest Põhjalas, tõi kokku kahjatsetavalt väikse kuulajaskonna ehkki teema oli aktuaalne ja koguni põnev üksikasjaliku analüüsiga N. Liidu relvastumisest Koola poolsaarel ja Balti riikides. Vähese eelinformatsiooni tõttu polnud inimesed sündmusest saanud teadlikuks.

Pärast lühemat MÜ esimehe Käbi Loki avasõna alustas prof. T. Parming sõnadega, et tuumasõja hädaoht on suureks probleemiks. Relvastuse vähendamine ja tuumavaba tsooni loomine Põhjalas on olnud ligi 20 aastat kõne all, kui maailmas on tehtud katseid tuumarelvade piiramiseks. Tuumavaba tsooni loomine poleks raske, on tarvilik vaid kahe suurvõimu lubadus mitte neisse kohtadesse paigutada tuumarelvi.

Kuid Põhjala on saanud suurvõimude huvipiirkonnaks, eriti viimasel kümnendil, tema geopoliitilise asendi tõttu.

On koguni võimalik, et kui mõni suurem sõda puhkeks, see võidakse otsustada Põhjalas.

Tuumaoht Põhjalale on militaarne. NATO relvade suurenemine Põhjalas ärritab N. Liitu ja vastupidi. N. Liidu sõjalised märklauad on Koola poolsaarel ja Balti riikides, seetõttu on NATO'l selle piirkonna vastu ka huvi. Pealegi põhjariikidest on kaks NATO liikmed.

N. Liidu sõjajõud on ohuks põhjariikide sõjateedele, Koola ruumis olevad merejõud on ohtlikud. Soome ja Rootsi asuvad kahe sõjalise suurvõimu vahel. Koola poolsaarel on maailma suurim merejõudude laevastik igasuguste sõjalaevadega ja nende toetuslaevadega, kokku ligi 700 laeva. Õhujõudusid 400 lennukit 19 sõjaväe lennuväljal, mida saab aastaringselt kasutada. Nende kõrval on veel märgatavalt maajõudusid, hulk toetus- ja tagalaüksusi koos strateegiliste raketipatareidega.

Kuid N. Liidu sõjamasin on Läänemeres veelgi suurem, kuhu lisanduvad Poola ja Ida-Saksa laevastikud.

Läänemere ruumis on 400 pommitajat ja 300 hävitajat, koos Varssavi pakti riikidega 1250 lahingulennukit koos langevarjurite üksustega.

N. Liidu ja Poola sõjajõudude struktuur teeb kaitse ja rünnakuvajaduse vahe väga ebaselgeks, kuid on rohkem siiski rünnakulise iseloomuga. Kaaluks viimasele arvamisele on rakettidega allveelaevad suunatud USA vastu.

Koola poolsaarel ei näi olevat territoriaalsete väeosade vajadust, väljaarvatud Norra ründamiseks, kuna Põhja-Norrast on võimalik Barentsi väina liiklust kontrollida. Tshehhi sündmuste ajal koondati Norra piirile suured jalaväeüksused koos tankiüksustega. NATO'l pole Norras sellist jõudu vastu panna ja N. Liit võiks sõja alul kohe hõivata Põhja-Norra, et teha teed oma laevadele vabaks Atlandile pääsemiseks. Tshehhi sündmuste puhul tõusid Norra lennukid üle 200 korra õhku kontrollimaks N. Liidu vägede liikumisi nende piiri ääres Koola poolsaarel.....

....Kuid Koola sadamad on liiga kaugel, et toetada N. Liidu põhjalaevastikku, kui see on lahkunud merele, sellepärast on vaja Taani väinade oma kätte saamist.

Suured merejõudude manöövrid selles piirkonnas vihjavad, et N. Liit kavatseb haarata sõja puhul Taani ja Lõuna-Rootsi.

Lendrelvad (raketid) jõudsid Läänemerre 1970-ndail aastail, misjärel on peetud kõiki väeliike hõlmavaid manöövreid. Ka praegu toimub pidev sisemine ümberpaigutus väeosades. Aeroflot viib igal aastal sada tuhat sõdurit ühest Venemaa osast teise, ka satelliitriikidesse, et harjutada mass-transporti.

Nüüd on Baltimaad saanud rakettide tõttu väga tähtsaks.

On ilmne, et Põhjala on muutunud strateegiliste huvide ristumiskohaks.

Mõlemad suurvõimud kasutavad olukorda oma kasuks. USA poolel on tehtud pingutusi meeste saatmiseks Põhja-Norrasse, „müüa" relvi Rootsile ja mujale. USA raketid on suunatud Koola poolsaarele ja Ida-Baltikumi.

Põhjala on alati soovinud olla neutraalne, ka Taani ja Norra olnuks neutraalsed, kuid NATO sundis neid liituma. Rootsi on blokkidevahelise seisundi saanud naabrite tõttu. Rootsi oli sõja ajal neutraalsena sunnitud andma Saksamaale transiitõiguse ja müüma sõjamaterjale. Ühelgi põhjariigil pole silmapaistvat sõjajõudu, mis on, see on vaid enesekaitseks, kuid neil on ettenähtud totaalne mobilisatsioon, millega paari päeva jooksul on võimalus oma sõjaväge mitmekordistada; eriti tugevad võimalused selleks on Rootsil ja Soomel, viimane võiks kahe päevaga oma 40.000-lise sõjaväe suurendada 700.000-le.

Sellepärast on tuumarelvade vaba tsooni mõte liikunud selles piirkonnas juba enne, kui Soome president Urho Kekkonen selle tõstatas.

1979. a. NATO otsusele, et USA paigutaks Saksamaale uusi rakette, tehti möödunud aastal Helsingis esimene tõsisem Põhjala tuumavaba tsooni loomise katse.

Tuumavaba tsooni loomise mõte on olnud 20 aastat, kuid pole veel viimistletud ega vastavalt olukorradele kohandatud. Tsoon peaks katma ka Balti ruumi, kuna seni on sellesse arvestatud vaid Skandinaavia.

Kui poleks Koolas sellist tohutut sõjamasinat, siis poleks Põhjalas mingit sõjaohtu. Kuigi N. Liit on toetanud Põhjala tuumavaba tsooni ideed ja seda kahel korral kinnitanud, ning pakkunud end tsooni tagajaks, kuid nende mõistes tähendaks sellise tsooni loomine ainult Skandinaavia demilitariseerimist.

USA on suhtunud külmalt Põhjala tuumavaba tsooni loomisse,

nähes selles ainult venelaste trikki eneste tugevdamiseks.

Kuid Koola ja Balti tuumavabaks tsooniks loomine oleks võiduks NATO'le.

T. Parming leidis, et Põhjala tuumavabast tsoonist rääkides tuleks nõuda, et nii Koola kui ka Baltikum sellesse arvestatakse, A. Küng tõstatas selle küsimuse hiljuti Rootsi Parlamendis. 38 baltlast saatsid märgukirja ja nõudsid Baltikumi sellesse piirkonda arvestamist. Seda laiendatud ideed toetavad ka mõned USA riigimehed.

Kuid ees on suured tõkked. Kui Põhjala tsoon hõlmaks Koola ja Baltikumi, oleks see USA-le vastuvõetav, muidu aga vastuvõtmatu.

N. Liit on seni Balti riikide tuumavabasse tsooni arvestamist nõudjad saatnud vaimuhaiglasse.

„Suurvõimud kannavad vastutust rahu pidamise eest, väikeriikide kohus on seda neile meelde tuletada", ütles juba president Kekkonen.

Peapiiskop Hark õnnistas kiriku Ida-Karjalas

Okupeeritud Eesti luteri kiriku peapiiskop Edgar Hark õnnistas 18. detsembril Ida-Karjala pealinna Petroskoi (Äänislinna) luteri koguduse uue kiriku.

Soomekeelne Petroskoi kogudus sai ametivõimudelt loa kiriku ehitamiseks keset Petroskoid. 125 ruutmeetri suuruse kiriku ehitamine läks maksma 55.000 rubla. Seni oli kogudusel kasutada ainult 50 ruutmeetri suurune individuaalmaja.

Petroskoi luteri kogudus registreeriti 1970. Sellel on praegu 800 liiget.

Kogudus on allutatud okupeeritud Eesti luteri kirikule ja Eestist käib üks kord kuus õpetaja pidamas jumalateenistusi.

Soome luteri kiriku esindajatena olid kohal Turu toompraost Jukka Paarma, kiriku tegevust välissoomlaste keskel juhtiv sekretär Jaakko Laurikari ning direktor Ilkka Kajalo. Soome luteri kiriku kingitusena andis delegatsioon üle altari tekstiilid. Kui Soome kiriku delegatsioon, mida peapiiskop John Vikström juhtis, külastas möödunud suvel Petroskoid, kingiti uuele kirikule elektriorel. (EPL/ER).

Kommentaar

Balti õhtu

Balti õhtu on möödunud. Neile, kes sellest juba aastaid on osa võtnud on see mõneti rutiinipärane. Teistele, kes sellest esmakordselt osa võtsid, on selles palju uudset, vaimustavat ja rahvustunnet ergutavat, kuna seal on Eesti küsimused viidud väljaspoole meie oma rahvuslikust ühiskonnast, mõnes mõttes ka rahvusvahelisele pinnale.

Teiselt poolt on küsitud, kas sellisel peol on üldse mõtet ja kas mitte tehtud kulutusi ei võiks otstarbekamalt kasutada, kus oleks käegakatsutavaid tulemusi, kuna poliitikutega peolauas istumine on reaalpoliitikast ikkagi üsna erinev.

Nende kahe vaate, vaimustatud positiivse hinnangu ja kriitilisema, realiteeti hindava seisukoha vahel on tegelik Balti õhtu oma pikaajalise ettevalmistuse, suure organiseerimisetööga ja mitmesuguste kontaktide loomisega, mida käenduskomitee kaudu rakendatakse. Selle õigest suurusest teab ehk ainsana rääkida EKN Ottawa abiesimees Walter Pent. Torontost minnakse sinna kõigepealt ikkagi külalistena, vaatamata, et ise oldi korraldajad, nagu tänavu.

Mõned on väitnud, et need õhtud pole meie rahvusgrupile andnud muud kui tühje lubadusi ja sedagi tehakse meile, kui võimalikele häältejaile mõnel järgneval parlamendivalimisel.

Kindlasti on ka selles osaliselt õigust. Demokraatlikus ühiskonnas on parlamendiliikmed olenevad häältejaist, kellele tuleb olla meelepärane. Aga vaadates Balti Õhtute käenduskomiteesse kuulunud senaatorite ja parlamendiliikmete osa selle sündmuse organiseerimisel, mis pealegi on jäänud ainulaadseks Parlamendimäel, on nende tegevuses midagi rohkemat. Nad on hinnanud baltlaste poliitilist tegevust kanada poliitikuile silmade avamisena. Baltlaste tegevus oma õiguse nõudmisel on andnud vabadusele suurema kaalu. Ja seda hindavad need, kes tunnevad muret Kanada tuleviku pärast tänapäeva rahutus maailmas.

Kuid kas oleme korraldajaina siiski mitte midagi saamata jäänud? Tänu pagulaste 40-aastasele poliitilisele tegevusele tunnustavad läänériigid, nende hulgas Kanada, Balti riikide õigust vabadusele ja näevad praegust olukorda kodumaal kui kuritahtlikku ja vägivaldset okupatsiooni.

Selle seisukoha kinnitamisel on Balti õhtuil olnud suur osa täita. Seal on leitud sõpru, kes meie õigusnõudeid toetavad. Kui ihaldatav oleks N. Liidule näha, et väsiksime ja sellega koos kaoks küsimus Baltimaade ebaseaduslikust okupatsioonist. Et N. Liidu okupatsiooni mittetunnustamine püsiks, tuleb mõnikord siiski eneselt küsida, kas see jätkuks iseenesest, kui meie pagulaspoliitikud ja organisatsioonid seda aastast aastasse siin ja seal asukohamaal ei hoiaks aktuaalsena? Ja just sellisel otstarbel on Balti Õhtul olnud suur osa täita, mida edukusega on täidetud ja loodetavasti jätkatakse ka tulevikus.

H.

Palk seotakse produktiivsusega

MOSKVA — Uusaastaga alustati N. Liidus produktiivsuse suurendamiseks moodust siduda palka toodetud mahuga. Esialgul on see alles katselise ulatusega riigi majanduselu parandamiseks. Esmajoones võeti kasutusele see raske-masinate ja elektro-tehnika tööstustes, ka mõnes väljavalitud piirkondlikus ettevõttes. Uus süsteem edutavat produktiivsust, kuid toovat nii karistusi kui ka preemiaid. Ettevõtetele varutavat rahareserve vastavalt nende läbikäigule; kui on suudetud säästa raha, siis antakse luba palkade tõstmiseks.

N. Liidus kurdetakse pidevalt tööliste puudumise pärast. Samuti kurdetakse, et ettevõtted ei saa oma eesmärke täita, kuna teine sektor pole suutnud neid vastavate osade või toormaterjaliga varustada.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

10. ja 11. märtsil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

17. ja 18. märtsil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

Loeng eesti maastikumaalist põhjamaade loodusmüstika taustal

Praegu toimub Ontario kunstigaleriis suur põhjamaade maastikumaali näitus, kus on esmakordselt pandud Kanada „Group of Seven" kunstnikud laiemasse konteksti ja seotud põhja-euroopa rahvusliku romantismi ja loodusmüstikaga. Näitus on tekitanud suurt elevust kanada kunstiteadlaste ringkondades ja pälvinud tähelepanu laiemalt kunstipublikult. Esitatud on 128 maali soome, rootsi, taani, norra, hollandi, shveitsi, saksa, kanada ja ameerika kunstnikelt, maalitud peamiselt ajavahemikus 1885—1940, kusjuures tööde tsentraalseks seoseks on romantiline loodusemüstika ja rahvuslik sisu.

Selle näituse taustal toimub Eesti Kirjanduse Sõprade poolt korraldatud loenguõhtu „Eesti maasikumaal põhjamaade rahvusliku loodusmüstika taustal ajavahemikus 1905—1925", kus referent, kunstiteadlane Eda Sepp diskuteerib Noor-Eesti aegset maastikumaali — Konrad Mägi, Nikolai Triigi ja Jaan Koorti loomingut — kui paralleelnäidet Kanada „Group of Seven" loomingule.

Eda Sepal tärkas huvi Noor-Eesti aegse maastikumaali tagapõhja ja probleemistiku vastu möödunud suvel, kui ta õpetas kunstiajalugu kanada ja ameerika kunstist York Ülikoolis, leides huvitavaid paralleele eesti kunstiga. Mägi, Triigi ja Koorti töödes esinevad nii sisulised kui stiililised sarnasused Kanada kunstnike maalidega, kuid juba ligi kümmekond aastat varem. Nii maalisid Konrad Mägi ja Jaan Koort juba 1908. aastal „Group of Seven'i" loomingule sarnanevaid maale, viimane esitas neid korduvalt Pariisi suurnäitustel. Teatavasti said kanada kunstnikud olulist inspiratsiooni just kokkupuudetest skandinaavia kunstiga 1913. aastal. Mägi, Koort ja Triik siirdusid pärast 1905. aasta revolutsioonikeeriseid Helsingisse ja Ahvenamaale, kus puutusid otseselt kokku nii soome kui skandinaavia kunstivooludega, peamiselt rahvusromantismiga milles peegeldus põhjamaine loodusmüstika. Soomest sõitsid eesti kunstnikud Pariisi ja Norrasse, kus tutvusid selleaegsete suurmeistrite loomingutega. Eda Sepp võrdleb eesti kunstnike maale prantsuse, soome ja skandinaavia kunstiga, illustreerides loengut Eesti Kunstimuuseumilt saadud diapositiividega, milledest suurem osa on võetud Konrad Mägi personaalnäituselt Kadriorus.

Loeng toimub teisipäeval 6. märtsil kell 7.30 õhtul Tartu College'is.

Lääne-Saksa natsikütt läks pensionile

MÜNCHEN — Saksa natsidele jahti pidanud 59-aastane Adalbert Rueckerl, kes möödunud 18 aastal on olnud rahvussotsialistlike kurjategijate uurijaks, lahkus tervislikel põhjusil. Kuid see ei tähendavat, et ta omapärane asutus Ludwigsburgis suletakse. Tema kauaaegne abi Alfred Streim asendab teda ja jätkab tema uurimisi, mis möödunud aastal puudutas 61 uut juhtumit.

Ruckerli peeti rahvusvaheliselt tuntud eksperdiks, kes on uurinud 38000 kahtlusalust ja 6500 süüdistatut. Asutus mängib tähtsat osa kurjategijate identifitseerimisel ja arreteerimiskäskude väljaandmisel nende üle, kes on põgenenud „õiguse" eest Ühendriikidesse, Kanadasse ja Ladina-Ameerika riikidesse.

Asutuses töötavad 127 inimest, neist on 48 professionaalset süüdistajat mitmelt polt Lääne-Saksamaalt.

T.E.S. Täienduskooli poolt korraldatud E. V. 66. aastapäeva aktusel esitasid lõpuklassid kõnekoorina lõppsalmi „Kalevipojast" Foto: Vaba Eestlane

ÜBAK presidendiks Juhan Simonson

Ühendatud Balti-Ameerika Komitee eestlaste juhtimisele

WASHINGTON („Vaba Eestlase" kirjasaatjalt). — Üheks tähtsamaks baltlaste organisatsiooniks läänemaailmas on kujunenud Washingtonis baseeruv Ühendatud Balti-Ameerika Komitee (Joint Baltic-American Committee). Hiljuti asetleidnud ÜBAK aastapäekoosolekust, mis leidis aset Washingtoni metropolitanpiirkonnas paiknevas Läti majas, kus asub Ühendatud Balti-Ameerika Komitee alaline büroo, võtsid osa kõigi kolme balti rahva keskorganisatsioonide esindajad. Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees J. Simonson, Ameerika Leedu Nõukogu asepresident dr. Valaitis ja Ameerika Läti Ühingu esimees dr. Klive.

Kuna keskorganisatsioonide esimehed elavad väljaspool Washingtoni, siis ÜBAK jooksvat tööd korraldab Washingtonis elunev nn. tegevjuhatus: eestlaste poolt Mäido Kari, lätlaste poolt Gunars Meierovics ja leedulaste poolt dr. J. Genys. Peale eelmainitute võtsid koosolekust veel osa ÜBAK Washingtoni büroo juhataja lätlanna Anita Bedelis, Läti Maailmaliidu esimees O. Pavlovskis, kes ühtlasi on juhtiv tegelane viimastel aastatel agarat tegevust arendanud Balti Vabadusliidus, noorema põlvkonna eestlased Martin Suuberg ja Kaja Kool ning mitmed lätlased ja leedulased.

Nii eesti, läti kui leedu keskorganisatsioonide esimehed andsid ülevaated oma organisatsioonide tegevusest ja rahvusgruppide olukorrast Ameerikas. Eestlaste osas J. Simonson mainis möödundsuviseid USA Lääneranniku Eesti Päevi San Franciscos, eesseisvat ESTO-84 suurkokkutulekut, USA Eesti Rahvuskomitee hiljuti aset leidnud uue koosseisu valimisi, Ühendriikide valitsusasutustele läkitatud esildisi ja ilmuma hakanud uut kuuajakirja „Esto America",

milline kaskkeelse ajakirjana püüab täita lünka informatsioonivahendamisel ja aktiviseerimisel nende eesti päritoluga ameeriklaste osas, kelle eesti keele oskus on puudulik.

ÜBAK büroojuhataja Anita Bedelis esitas baltlaste ühisorganisatsiooni möödunud tegevusaasta aruande, loetledes järgmisi peamisi saavutusi:

Balti Vabaduspäeva resolutsiooni läbiviimine USA Kongressis, Münchenis paikneva Vabadusraadio (Radio Liberty) juurde omaette Balti osakonna asutamine; USA Kongressi liikmetest koosneva Balti ja Ukraina komitee liikmeskonna suurenemine rohkem kui 100 kongressiliikmele; USA välisministeeriumi inimõigusi käsitleva raporti tekstis pikem tähelepanupööramine olukorrale Balti riikides; seaduseelnõu vastuvõtmine USA Kongressis, et valitsuse poolt trükitud maakaartidel peab leiduma märkus, et Ühendriigid ei tunnusta Balti riikide annekteerimist Nõukogude Liidu poolt; USA Kongressis esitatud resolutsioon Balti enesemääramisõiguse kohta, mis põhineb varem Euroopa Parlamendi poolt vastuvõetud vastavale resolutsioonile; USA kohtuministeeriumile tähelepanujuhtimine, et selle eriuurimisosakond peaks käituma vastavalt Ühendriikide seadustele ja kodanikuõigustele ja et ei tohiks kasutada Nõukogude Liidust saadud süüdistavaid materjale; neljandat korda ÜBAK juures suvestipendiaadi rakendamine tööjõuna ning terve rida teisi kohalikuma tähtsusega aktsioone.

Rotatsiooni korras läks järgmiseks tegevusaastaks Ühendatud Balti-Ameerika Komitee juhtimine üle eestlaste kätte.

ÜBAK presidendi ametikohused võttis üle Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees Juhan Simonson,

Washingtonis asuva tegevjuhatuse esimeheks sai Mäido Kari ning laekuriks Martin Suuberg.

Tuleviku tegevussuundade kohta esitas pikema ja üksikasjaliku kava lätlane dr. Klive. Need laiahaardelised ja kaugeleulatuvad ettepanekud hõlmavad mitte ainult Ühendatud Balti-Ameerika Komitee tegevust, vaid laiemaulatuslikku koostööd rahvusvahelisel pinnal teiste balti organisatsioonidega, nagu BATUN'ga jne. Mõned ettepanekuist olid kontroversiaalsed, mis vajavad enne põhjalikumat läbikaalumist. Koosolek volitas J. Simonsoni, et saaks kokku kutsutud Balti keskorganisatsioonide esimehed Ühendriikides, ülemaailmsete balti liitude esimehed ja BATUN'i juhatus, et esitatud kava läbi arutada. ÜBAK jätkab energiliselt oma tegevust Washingtonis, rahvusvahelise poliitika kõige mõjukamas keskuses, eestlaste, lätlaste ja leedulaste huvide kaitsmisel ja edendamisel.

Saksa reisid ka Pärnusse

Saksamaal tegutseva Balti reisibüroo kuulutusest ajakirjas „Baltische Briefe" selgub, et sealt toimub üsnagi ulatuslik turismiliiklus Tallinna, Riiga ja Vilniusse nii rongiga üle Ida-Berliini ja Ida-Saksamaa, laevaga Travemündest üle Helsingi ja lennukiga üle Leningradi või Moskva.

Reisidest üks hõlmab ka Pärnut, kus reisiplaani järgi peatutakse kaks päeva — ülejäänud 6 päeva on pühendatud Tallinnale. Ühes erireisis on ette nähtud ka Pihkva külastamine Tallinna kaudu.

Reisibüroo kuulutab pidevalt ja jääb mulje, et baltisakslased on usinad kasutama reisivõimalusi Baltikumi.

Ilmus „Olympic News" esimene number

8. veebruaril avati taliolümpiaad Sarajevos, Jugoslaavias. Samal päeval ilmus ka esimene Balti Vabadusliidu bülletään „Olympic News" number. Toimetajaks on Kevin White.

„Olympic News" ilmub vähemalt kord kuus lisaks Balti Vabadusliidu bülletäänile. Bülletääni on kunstiliselt kavandanud professionaalne rakenduskunstnik ja selles on kasutatud kolme Balti riigi lipuvärve: Leedult kollane, Lätilt punane ja Eestilt must.

„Olympic News" saadeti ameerika ajakirjanikele, kes tegelevad spordi ja poliitikaga raadios, TV-s ja ajalehtedes, kokku pandi 8. veebruaril posti 2000 eksemplari.

Esimeses numbris on lühiartiklid „N. Liidu olümpiameeskondades on liikmeid okupeeritud Balti riikidest", kellest märgitakse Läti mees- ja naiskelgutajad ja üks leedu suusataja ning mitmed treenerid. Teadaolevatel andmetel oli Sarajevos ka eestlasi, kuid kahjuks pole selgunud, kes nad olid. Teiseks „Balti sportlased ei ole mitte „venelased", mitmeid lühiteateid läti sportlasist N. Liidus ja lõpuks poliitiline ülevaade „The Baltic Nations — Estonia, Latvia and Lithuania".

Kala- ja jahimeeste edukas aasta

Seltsi esimeheks jäi edasi Helmuth Riko

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi liikmete korraline peakoosolek peeti Eesti Majas 5. veebruaril 1984. a. Koosoleku avas esimees Helmuth Riko, kes tänas kõiki juhatuseliikmeid möödunud aastase hea koostöö eest. Peakoosolekut juhatasid J. Käis ja H. Viiding, protokollisid A. Nüüd ja pr. L. Laanemets.

1983. a. tegevusaruande esitas seltsi esimees H. Riko. Aruandest selgus, et tegevus on olnud sportlike ja pidulike ürituste osas rohkearvuline ja tulemusterikas. Pärast revisjonikomisjoni aruande ärakuulamist kinnitati aruanded üksmeelselt, tänuga juhatusele tehtud töö eest.

1984. a. liikmemaksuks, mis kinnitati peakoosoleku poolt, on $18.00 aastas.

Selles summas on kaasaarvatud föderatsiooni liikmemaks ja õnnetuste vastu kindlustuspreemia.

Selleks, et ei katkeks tasuta föderatsiooni kuukiri „Angler and Hunter" saabumine ja õnnetuste vastu kindlustus, soovitati liikmemaks tasuda hiljemalt märtsikuu lõpuks.

Peakoosolekul valiti juhatusse järgmised isikud: esimees — Helmuth Riko, abiesimehed — Juhan Käis ja Heldur Suurna, sekretär — Edward Saar, abisekretär — Leida Laanemets, kassapidaja — Mari Mae, abikassapidaja — Heinch Kask, varahoidja — Fromhold Aadli, abivarahoidja — Albert Lukk, ametita liige — Heino Viiding. Revisjonikomisjon: Karl Paap, Härm Kore ja Harald Särg. Esindajaiks Eesti Liit Kanadas: Juhan Käis, August Nüüd ja Heino Viiding.

Peakoosolekul oli kõne all seltsi inkorporeerimise küsimus, millesse koosolijad suhtusid tõsiselt.

Juhan Käisi poolt esitatud resolutsioon võeti vastu üksmeelselt. Sellega on vormiline küsimus lahendatud ja esimese inkorporeeritud seltsi juhatuse moodustavad kuni järgmise peakoosolekuni viimasel peakoosolekul valitud juhatuseliikmed.

S. K.

Peame olema valmis imedeks

Oleme kohustatud olema väärikaiks saadikuiks — E. V. aastapäev Londonis

Londonis, Ont. tähistati Eesti Vabariigi 66. aastapäeva aktusega pühapäeval, 19. veebruaril Trinity Luteriusu koguduse ruumes. Aktusekõnelejaks oli Eesti Liit Kanadas esimees Vello Hubel. Aktus algas Eesti lipu sissetoomisega, millele järgnes ühislaul „Eesti lipp". Avasõnad ütles Londoni Eesti Seltsi esimees Kaljo Loone.

Oma sisukas aktusekõnes tuletas Vello Hubel meelde sündmusi meie ajaloost, kui 66 aastat tagasi astusid julged ja arukad mehed otsustava sammu ning kuulutasid 24. veebruaril 1918. aastal Eesti iseseisvaks demokraatlikuks vabariigiks. Juba varakult pidi meie rahvas kogema, et vabaduse hind on kõrge, nõudes suuri ohvreid. Aga eestlaste värske rahvuslik iseteadvus, suur usk vabadusse ning teadlik rahva osavõtt ja panus tagas Eesti Vabadussõjale võiduka lõpu. Järgnesid eesti rahva õitsengu-aastad, mis olid täis positiivseid ideid ja konstruktiivset tegevust. Iseseisvas Eestis kutsuti 24. veebruari Vabaduspäevaks. See oli PÜHA PÄEV, kus eesti rahvas ühines tänus ja palves, sest oldi teadlik vabaduse võrratust väärtusest.

Siin võõrsil elades oleme peagu unustanud vabaduse väärtuse, kuna vabadus on muutunud igapäevaseks ja meilt ei küsita ohvreid. Meil oli õnne vabadusse pääsemisega ja sellepärast oleme kohustatud olema väärikad saadikud vabas maailmas, kellele on antud võimalus kosta Nõukogude Liidus orjuses elava eesti rahva eest.

Küsime endilt: kas kasutame seda vabadust küllalt positiivselt? Kas oleme kasutanud siinset vabadust isegi natukene oma väikse rahva olemasolu kindlustamiseks? Teame hästi, et keegi ei tule meie rahvale vabadust andma ega meie võitlust tegelikult toetama.

Maailm pole meie vabadusprobleemist ja meie valust huvitatud. Lootus ja usk peab olema meis endis. Nii kaua kui jõuab püsida eesti rahvas ja kõlab eesti keel eestlaste päris-kodumaal, nii kaua püsib ka eesti rahvas ja kultuur. Nii kaua kui püsib eesti keel ja meie positiivne osavõtt eestluse areenil siin võõramaa radadel, jätkub meie toetus ja julgustus meie kannatavale rahvatuumikule Eestis.

Ainult oma aktiivse osavõtuga võime valmis olla igasugusteks ettenägematuteks olukordadeks. Peame valmis olema isegi imedeks.

Järgnevalt meenutas kõneleja sündmusi Eestis 1944. aastal, kui punalaviin murdis läbi Leningradi rinde ja ületas Eesti piiri. Järgnesid verised kaitselahingud Narva jõe ääres. Krivasoos ja Sinimägedes, kus eesti sõdurid võitlesid õlgõla-kõrval sakslaste ja teiste germaani üksustega. Sellest võitlusest on nüüd möödunud 40 aastat. Vastuseks kõneleja küsimusele, et kas aktusest osavõtjate hulgas on endisi võitlejaid Narva rindelt, tõusis püsti kolm endist sõdurit: Valdek Lenk, Heino Martin ja Endel Rätsep.

Lõpuks mainis aktusekõneleja ka Eesti lipu 100. aastast juubelipäeva, mida tähistatakse väärikalt eeloleval suvel Torontos ESTO-84 pidustustel.

„Olgem osavõtjad sellest suurest pidustusest sini-must-valge lipu all!" lõpetas Vello Hubel oma sisuka ja kauaks meeldejääva kõne.

Järgnes langenute mälestamine, kus H. Keenleyside esitas klaveril K. A. Hermanni laulu „Isamaa mälestus".

Eeskavalises osas laulis väike Debbie Anderson E. Rajaloo laulu „Põhjamaa talv". Edaspidine kava oli pühendatud meie suur-luuletajale Gustav Suitsule, kelle sünnist möödus hiljuti 100 aastat. Gustav Suitsu elust ja loomingust kõneles Aksella Lokk, kes oma ettekandesse oli põiminud rohkeid luulenäiteid, lastes ka kuulajaskonnal omi päid murda mitmete tuntumate luuletuste meeldetuletamisega. Luulenäitega esines veel Peeter Terri, kes deklameeris luuletuse „Nooruse unenägu".

Meeleolukale aktusele ütles lõppsõna Eesti Seltsi kassapidaja Jüri Hansen. Järgnes koosviibimine kohvilauaga.

V. L.

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.—	= $47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.—	= $24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50	= $12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE

1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

.....

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT,
ISA, VANAISA JA VENDA

JUHAN KÜTT'i

sündinud 17. veebruaril 1910
surnud 29. veebruaril 1984

leinavad kurbuses

Sa rooli vapralt juhtisid,
meid vabadusse tõid.
Nüüd ise vaikselt lahkusid —
me tänus mälestame Sind.
Puhka rahus!

abikaasa HILJA
ANTS, REET ja MAI perekondadega
ÕED, VEND — perekondadega ja
SUGULASED kodumaal

UNUSTAMATA KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

JUHAN KÜTT'i

mälestavad leinas

LEO SILLAMAA abikaasaga
ANTS ja TARMO SULEV
MATI SULEV perekonnaga
ERNA SULEV
LINDA EEGLON

MÄLESTAME MANALASSE VARISENUD ARMAST SÕPRA JA LAULUVENDA

JUHAN KÜTT'i

ja avaldame kaastunnet perekonnale

RAUL EDARI abikaasaga
OSKAR HAAMER abikaasaga
AKSEL LOORPERE abikaasaga
ELMO POOLAR abikaasaga
IRENE PÕLDNE
NIKOLAI VALGE (sen.) abikaasaga

MANALASSE VARISENUD ARMAST VENDA

agr. ALEKSANDER MÄGI'i

sündinud 1903 Hellenurmes
surnud 1984 Rakveres

mälestab leinas

vend KARL

Murray E. Newbigging
Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

ARMAST ABIKAASAT JA ISA

ALBERT PRÜMMEL'it

sündinud 29. mail 1923 Harjumaal
surnud 2. märtsil 1984 Torontos

leinavad kurbuses

abikaasa MEETA
pojad ALLAN ja PEETER

HEAD SÕPRA

ALBERT PRÜMMEL'it

mälestavad leinas

ALFONS SUURALLIK perega
RICHARD VESI perega
FELIX TAMM perega
MIHKEL LEEMET perega
ALVIN KILTER
ALVINE

Puhka rahus!

Kauaaegset kallist sõpra

ALBERT PRÜMMEL'it

mälestavad kurbuses

TIIT ja JUTA SARK
ALEKS ja ELFI METS
RUUDI ja LINDA RAAMAT
JÜRI PAJUR perekonnaga
JOONAS PAVAR perekonnaga

Armast lauluvenda

JUHAN KÜTT'i

mälestab

TORONTO EESTI MEESKOOR

Armast

ALBERT PRÜMMEL'it

mälestavad

MILDA ja HARTVIG VANASELJA perekonnaga

Kauaaegset töökaaslast ja armast sõpra

ALBERT PRÜMMEL'it

mälestavad kurbuses

FERDINAND PAJOMÄGI
JUHAN RÜNK abikaasaga
PAUL LEPMETS abikaasaga
OSVALD SARNA abikaasaga
VLADIMER KRULL
MEINARD ABE
TÕNIS TÕLLASEPP perekonnaga
VERNER MIGUR perekonnaga

Armast

JUHAN KÜTT'i

mälestavad

ELLEN RAIDMAA
ERNA ja LEO ESKEN
MALLE ja AUGUST LAANSOO

Eesti noormees sai surma liiklusõnnetusel

Raske liiklusõnnetus juhtus 8. veebruari õhtul mootorrattaga Mahwah juures N.J. sõitnud 20 a. Barry Lembit Äkkega, kes arvatavasti möödudes eessõitvast autost põrkas kokku vastassuunas sõitnud kaubaveo tõldautoga, saades silmapilkselt surma. Ta töötas farmatseutilises pakkimisettevõttes Reed Lane CO-s, mille üheks kaasomanikuks on ta isa. Nagu kuuleme, olnud õnnetuse ohver suhteliselt hiljuti ostnud mootorratta, millega õnnetus juhtus.

Leinama jäid kadunu perekonnas vanemad, vend ja õde. Ta maine põrm tuhastati.

24. veebruar Eesti Päevaks Suffolk maakonnas

Long Islandi Suffolki maakonna maavanem W. Cohalan kuulutas 24. veebruari Eesti Päevaks kogu maakonnas. Sel puhul heisati Hauppauge linnas, maavalitsuse maja ees väljakul asuval lipuvardal Eesti lipp, mis jäi sinna lehvima ka nädalalõpuks. Maavanemalt W. Cohalanilt võttis Eesti Päevaks kuulutamise proklamatsiooni vastu eestlaste delegatsioon Ella ja Eduard Ojandu, Oodu Koern ja Jaan Muks.

Näitus mälestussamba kavandeist

Lexington Ave. Koguduse, EELK Pauluse Koguduse ja E. Ap. Õigeusu Koguduse poolt ühiselt korraldatud Kensico kalmistu eestlaste matusepaiga mälestussamba kavandi saamiseks korraldatud võistlus lõppes ja auhinnad määrati. Nüüd on korraldava komitee poolt kolm kavandit, mis auhinnati, vaatamiseks väljas Eesti Maja suures saalis, kus asjahuvilised koguduste liikmed võivad nendega tutvuda ja oma seisukohti avaldada, missugune neist on sobivam ja vastuvõetavam kalmistule püstitamiseks.

...EL'it
...al
...PEETER

...ALLIK perega
... perega
...erega
...ET perega

...ast lauluvenda
...AN KÜTT'i
... mälestab
...RONTO EESTI
...EESKOOR

...ormees sai ...iklusõnnetusel

...klusõnnetus juhtus 8. ...õhtul mootorrattaga ...res N.J. sõitnud 20 a. ...t Äkkega, kes arvata...des eessõitvast autost ...u vastassuunas sõitnud ...dautoga, saades silma...na. Ta töötas farma...kkimisettevõttes Reed ...mille üheks kaasoma...isa. Nagu kuuleme, ...use ohver suhteliselt ...i mootorratta, millega ...us. ...äid kadunu perekon..., vend ja õde. Ta mai...astati.

...ruar Eesti ... Suffolk ...nas

...di Suffolki maakonna ...W. Cohalan kuulutas ...i Eesti Päevaks kogu ... Sel puhul heisati ... linnas, maavalitsuse ...äljakul asuval lipuvar...p, mis jäi sinna lehvi...alõpuks. Maavanemalt ...it võttis Eesti Päevaks ... proklamatsiooni vas... delegatsioon Ella ja ...ndu, Oodu Koern ja

...nälestus- ...tavandeist

... Ave, Koguduse, EE... Koguduse poolt ühiselt ...Kensico kalmistu eest...epaiga mälestussamba ...amiseks korraldatud ...es ja auhinnad määra...n korraldava komitee ...avandit, mis auhinna...eks väljas Eesti Maja ..., kus asjahuvilised ko...med võivad nendega ...oma seisukohti avalda...ne neist on sobivam ja ...m kalmistule püstita-

---

Armast sõpra ja sugulast

JUHAN KÜTT'i

mälestavad kurbuses

ELSA JUUDAS
GUNNAR ja LELIA KEERMA
TÕNIS ja REET KANA
ALAR ja HELEN KEERMA
PETER ja DIANE KEERMA

Armast sõpra

JUHAN KÜTT'i

mälestavad sügavas leinas

HARALD ja KATHE LEMBER
AUGUST ja MARE JURS
MERIKE MERIMETS
ALEKS ja MAIMU TAMME
KARL ja ALISE VIIRLAND

Lahkunud sõpra ja kaaslast

JUHAN KÜTT'i

leinavad
Kanalijärve suvirandlased

H. HIIUVÄIN perekonnaga
J. KÜNNAPUU abikaasaga
T. SIIG abikaasaga
H. TOOTS abikaasaga
O. SILM abikaasaga
V. SILM perekonnaga
AILI SILM
HILJA SAUNIK
LEIDA TALU
IDA TEDER

Armast koolivenda ja endist kaasametnikku
TARTU PREFEKTUURIST

JUHAN KÜTT'i

mälestab leinas

ERNST SAAK

Armast

JUHAN KÜTT'i

mälestavad

KADRI ja MIHKEL
LEIDA ja ILMAR

Kurbuses mälestame armast sõpra

JUHAN KÜTT'i

ja avaldame kaastunnet abikaasale, lastele ja lastelastele

LEO ARRAK perekonnaga
ALEKSANDER TASKA abikaasaga

Ootamatult lahkunud juhatuseliiget

JUHAN KÜTT'i

mälestab kurbuses

EESTI RAHVAPILLIDE ORKESTER

Kallist

JUHAN KÜTT'i

mälestavad leinas

AINO ASSOR
JUTA ja KALJO ILVES
HELLA KALD
LAINE PANT
MARGOT, UDO ja MART RUUSMA
LEIDA TALU

Ootamatult lahkunud armast

JUHAN KÜTT'i

leinavad

ADO JÄRVE
TÕNU perega

Sügavaim kaastunne AINO LOTT'ile ja perekonnale armsa ema

ELLA KÕRGEMETS'a

lahkumise puhul

HILMA ja ALF LILLEORG
ERIKA ja RUUDI SOLOM

Head eesti ema

ELLA KÕRGEMETS'a

siiras leinas mälestades ja omastele kaastunnet avaldades

ELLEN ja PÄRNA LÕBU

Armast

ELLA KÕRGEMETS'a

mälestavad

EVY ja ERVIN MILVEK
ARMILDA ja ERVIN ALEVE
ALLY MUSTING
ADA TIKOVT

Armast

ALBERT PRÜMMEL'it

mälestavad

REINHARD PROOS abikaasaga
LEIDA METSALO perekonnaga
MARIE PROOS
HILDA VESINGI

Kaasaegset head sõpra

AUGUST OTTAN'it

surnud Inglismaal veebruaris 1984

mälestavad leinas

ALVINE KILTER
HELMI ja MIHKEL LEEMET

Leinateateid

Stokholmis suri 17. detsembril Marta Justsuk, sündinud 9. novembril 1888 Pärnus.

Californias San Joses suri Anni Remmel, neiuna Steinberg, sündinud 26. aprillil 1902 Pärnus.

Brasiilias Sao Paulos suri novembri lõpus Linda Klement Nimmo.

Teadaanne pensionäridele

Järjekordne klubi koosviibimine kohvilauaga toimub neljapäeval, 15. märtsil kell 2.30 p.l. Eesti Maja suures saalis. Klubi liikmed ja külalised kõik teretulnud!

Juhatus

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kirikus 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848

Organist dr. Roman Toi

PALVEPÄEVA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 11. märtsil kell 11 hommikul. Armulaud. Solist Elna Libe. Kristuse kannatusaja algus.

Pärast jumalateenistust õp. Andres Taul jagab reisimuljeid Pühalt maalt, valguspildid. Kohv.

Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Leeritund.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 18. märtsil kell 11 hommikul. Õp. E. Heinsoo.

Pärast jumalateenistust filmi näitamine all saalis.

Kannatusaja kesknädalased jumalateenistused, peavad laied. Esimene 20. märtsil kell 7 õhtul, teenib Toomas Ratnik. Kõik kutsutud!

KONTSERT- JUMALATEENISTUS pühapäeval, 25. märtsil kell 11 hommikul. Külaliskoor Hamiltoni E. S. Segakoor, solistidena Valve Tali ja Hilda Sepp, orelil Eva Rammo. Cantate Domino.

Pärast jumalateenistust TÄISKOGU KOOSOLEK. Kõiki täisõiguslikke koguduseliikmeid palutakse osa võtta!

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kl. 9.30 hommikul. Samal ajal pühapäevakool.

Piiblitunnid igal pühapäeval kell 10.00.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeviti 9.30—12, neljapäeviti 6—8 õhtul kiriku kantseleis.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo

3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 11. märtsil kell 4 p.l. kannatuseaja alguse ja palvepäeva JUMALATEENISTUS armulauaga. Solistid Georg Soans ja Andres Raudsepp.

Pühapäeval, 18. märtsil kell 11 homm. kannatusaja JUMALATEENISTUS. Teenib ja jutlustab piiskop Karl Raudsepp.

Pühapäeval, 25. märtsil kell 4 p.l. kannatusaja JUMALATEENISTUS. Teenib õp. Albert Roost.

Pühapäevakool igal pühapäeval JUMALATEENISTUSE ajal.

Leerieelsed iga kella 11-kümnese JUMALATEENISTUSE ajal.

Piiblitunnid tund aega igä enne kella 4-jast JUMALATEENISTUST.

Koguduse segakoori harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 7 õhtul kiriku saalis.

Õpetaja kõnetunnid kiriku kantseleis teisipäeviti 6—8, neljapäeviti 2—8 ja pärast jumalateenistusi.

TEADAANNE
Eesti Maja aktsionäridele

A/S. Eesti Maja Torontos korraline peakoosolek toimub pühapäeval, 18. märtsil, 1984. a. algusega kell 11.00 päeval, Eesti Maja suures saalis, millest kõiki aktsionäre palume lahkesti osa võtta.

Päevakorras:

1. Koosoleku avamine ja rakendamine
2. Tegevus ja majanduslikud aruanded
3. Tegevuskava ja eelarve
4. Valimised
5. Koosolekul algatatud küsimused
6. Läbirääkimised

Kui ettenähtud kellaajaks kvoorumi kohal ei ole, siis peetakse koosolek üks tund hiljem, vaatamata kokkutulnud aktsionäride arvule. Neil aktsionäridel, kes soovivad peakoosolekust osa võtta volituse alusel, on võimalik oma aktsiate hääli ülekanda mõnele teisele Eesti Maja aksionärile vastava volituse kaudu. Organisatsioon palume oma esindajad peakoosolekust osavõtmiseks varustada vastava volitusega.

Aktsionärid, kes on aadressi muutnud, palutakse teatada Eesti Maja juhatusele.

Lugupidavalt

A/S EESTI MAJA
TORONTOS
JUHATUS

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmap., 7. märtsil kell 7.30 õ. piibli- ja palvetund ainel: „Rahuriik".

Pühap., 11. märtsil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kus teenivad A. Seppi ja H. Eller. Laulab naisansambel.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 11. märtsil kell 10.15 homm. pühapäevakool täiskasvanuile, noortele ja lastele. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kõnelevad V. Krabi ja A. Laur. Segakoor. Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, G. Tammo, noormeeste oktett.

Eesti pensionärid Bradfordis

Eesti Pensionäride Ühingu Bradfordis (Inglismaal) korraline peakoosolek peeti laupäeval, 11. veebr. klubi Eesti Kodus. Sekretär E. Kliimand andis ülevaate ühingu tegevusest aasta jooksul. 1983. a. bilanss oli tasakaalus 757.48 naela. A. Vaino tegi ettepaneku valida endine juhatus tagasi, millega nõustuti, jagades ametikohti järgmiselt: esimees — R. Vaino, abiesimees H. Trikant, juhatuseliikmed E. Kliimand, P. Püngi, E. Kanep. Koosolekule järgnes ühine kohvilaud.

SPORT

Austraalia „imelapsi" ESTO-84 võistlustele

ESTO '84 Sporditoimkonnale on saabunud teade G. Seck'ilt, Eesti Kerkejõustiku Klubi (Sydney) asjaajaja-treenerilt, et neil on avanemas võimalus saata noorte võistlustele alla 19. aastaste tütarlaste võistkonda (4) koos ühe reservi ja ühe-kahe hooldajaga.

Spordivõistlused peetakse esmaspäeval, 9. juulil East-Yorki Collegiate staadionil, millel on asfaltkummiga rajakatted. Selle väljaku saadavus selgus alles paari nädala eest ja on tasuline.

Noorte alasid on 15, millest võiks kärpida teise teatejooksu (4 x 400 m) ja odaviske, mida pole ka järgmisel päeval toimuval masterite võistlusel. Lõplik alade jaotus peaks selguma pärast eelregistreerimist milline üleskutse on sporditoimkonnal juba valmimisel. Noortele on ettenähtud seitse vanuseklassi. Võistlus algab kell 9 hommikul ja peaks olema lõppenud kella 3-ks peale lõunat. Võistluste ajatabel püütakse koostada nii, et iga noor saaks osavõtta kolmest jooksust (teatejooks kaasaarvatud), ühest hüppest ja ühest tõukest (heitest, viskest). Soovikorral viiel alal võistlemine kuue tunni jooksul ei tohiks olla ülekoormav.

Mis puutub auhindadesse siis, seoses paljude medalite kuludega, võiks kasutada Põhja-Ameerika Balti kergejõustiku esivõistluste meetodit, s.t. anda kolmele esimesele värvilisi linte (5 cm lai ja 20 cm pikk), millede tagakülje kaardile kohapeal kirjutatakse võistleja nimi, klass, ala ja tulemus. Medaleid võiks anda iga vanuseklassi võitjale, kusjuures punkte arvestatakse iga ala-klassi esimesele kuuele (10, 5, 4, 3, 2 ja 1 punkti).

Küllaldase võistlejate arvu juures võiks toimuda ka „maadevaheline" võistlus, näiteks Kanada, USA, Euroopa ja Austraalia vahel sama punktide arvestusega kui vanuseklassi võitjaile. Võibolla leidub ka mõni pokaaliannetaja võitjale „riigile".

Nagu näha Austraalia eesti ajalehe „Meie Kodu" artiklist 14. dets. „Meie sportlaste väljavaadetest ESTO '84-al" on oodata kõva „maadevahelist" võistlust esikohale pääsemiseks väikese grupi esto-austraallaste poolt. Artiklis mainitakse, et „tütarlapsed, peale domineeriva esinemise individuaalaladel, peaksid

kõigi olemasolevate andmete kohaselt võitma teatejooksud üleoleva edumaaga, ka siis, kui paneksime välja oma noorima B-koosseisu. Sydney tütarlapsed võidaksid USA 4 x 100 naiskonda 27 meetriga, Kanada naiskonda üle 33 meetriga ja 4 x 400 teatejooksus USA naiskonda umbes 291 meetriga ja kanadalasi 354 meetriga".

Noored esto-kanadalased, teie „maadevaheline" võiduvõimalus seisab suurearvulises väljatulekus, nii et kõik punktide saamise kohad oleksid täidetud. Näiteks, teisest kuni kuuenda kohani võib saada 15 punkti esikoha 10 vastu.

Eriti peaks aga rõhutama eelregistreerimise tähtsust. Viimasel silmapilgul ülesandmisi ei võeta vastu, sest see ei võimalda alade stardiaegu etteplaneerida ega ka küllaldaselt auhindu ettetellida.

Seoses eeloleva ESTO-ga otsivad kontakti endiste koolikaaslastega ja tuttavatega Torontos Kallista ja George Seck Tallinn-Nõmmelt, P.O. Box 153, Lindfield, 2070, NSW, Australia.

erk

MALE

Veebruari maleturniiri võitis J. Järve

Talvekuudel on Toronto Eesti Maleklubi tegevus olnud eriti elav. Rõõmustav on see, et tuleb juurde uusi osavõtjaid. Viimasest maleõhtust võtsid osa 19 maletajat, kusjuures 10 mängisid kiirmale turniiris (2 x 10 min.) ja teised mängisid sõprusmängusid. TEM pakub häid võimalusi nendele, kes soovivad ESTO '84 malevõistlustest osa võtta nii noorte kui ka vanemate maletajate klassis. ESTO malevõistlused on korraldatud nii, et need võimaldavad osavõtjatel ka muudest üritustest osa võtta.

Eriti soovitav oleks meie noortel järgmistest maleõhtutest osavõtma tulla ja ESTO '84 võistlusteks treenida. Maleklubi uksed on alati avatud ka eestlastega abiellunud teiste rahvuste liikmetele, samuti on külalised teretulnud.

Jaanuaris peetud kiirmale turniiril tuli esikohale A. Loorits 5 punktiga. Teist ja kolmandat kohta jagasid J. Järve ja A. Kõresaar, mõlemad saavutasid 3,5 punkti.

Veebruari kiirmale turniiri võitis J. Järve, saavutades 7,5 punkti 9 võimalikust. Teine oli Pino Verde (7 p.), kolmandale kohale tuli A. Loorits (6,5 p.) ja neljas oli A. Kõresaar (6 p.). Turniiri juhatas L. Joselin. Esmakordselt võtsid osa Matti Lehesalu ning P. Verde Etobicoke Maleklubist, kes meid külastas.

Järgmine maleõhtu leiab aset Toronto Eesti Majas 8. märtsil kell 7 õhtul.

aeg

RISTSÕNA NR. 1184

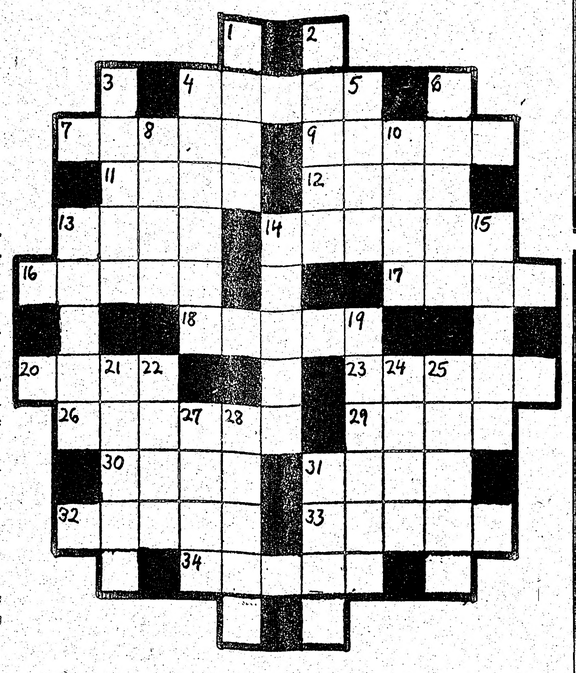

Paremale: 4. Eesti kindlustusetevõtja Torontos. 7. Kuju eesti mütoloogiast. 9. Keskus Põhja-Eesti rannikul. 11. Sade. 12. Ehteasi. 13. Tuline. 14. EKN esimees. 16. Kohanimi Tartumaal. 17. Lääge. 18. Ebasiledus. 20. Põllutööriist. 23. Katse. 26. Pealinn Euroopas. 29. Tugikoht. 30. Lapsuke. 31. Programm. 32. Endine Eesti diplomaat. 33. Enda. 34. Kirjanduslik teos.

Alla: 1. Eesti rahvuslik tegelane USA-s. 2. Lülitusmehhanism 3. Elukutse. 4. Soosik. 5. Ravim rahvakeeles. 6. India osariik. 8. Luusimine, tööle ära viilimine nõukogude ühiskonnas. 10. Soome kirjanduse suur nimi. 13. Linn Eestis. 14. Soome kirjanik. 15. Eesti laulja. 19. Väliseesti ajalehe toimetaja. 21. Malend. 22. Matk. 24. Omaaegne maiustuste tööstus Tallinnas. 25. Reostusaine. 27. Määrsõna. 28. Kilbike, plaadike. 31. Kultuurikandja.

RISTSÕNA NR. 1183 LAHENDUS

Põikread: 1. Äke, 4. Kalev, 7. Amm, 10. Ruut, 11. Enam, 12. Ill, 13. Krupp, 16. Tim, 17. Deka, 18. Roop, 19. Rrr, 20. Roosa, 23. Nõu, 25. Aa, 26. Tal, 27. Ine, 28. Rr, 29. Ink, 31. Veerg, 33. Onn, 34. Naba, 35. Lumi, 36. Mal, 37. Nenni, 40. Aku, 42. Ikla, 43. Emak, 44. Lea, 45. Troon, 46. Ass.

Püstread: 1. Äri, 2. Kuldrannake, 3. Euler, 5. Aur, 6. Epp, 7. Anton, 8. Maipõrnikas. 9. Mmm, 13. Karavan, 14. Uno, 15. Prangli, 19. Rai, 21. Ole, 22. Sir, 24. Urn, 30. Kalla, 32. Ein, 33. Omama, 36. Mill, 38. Ekr, 39. Nõo, 41. Uks.

Müügil VABA EESTLASE talituses:

REHVITUD PURJEDEGA II

Sündmusi ja jutustusi mereelust

Eesti Kaubalaevastiku Juhtkonna Koondise, Torontos väljaandel, 302 lk.

HIND $8.— pluss saatekulu Kanadasse $1.—, mujale $2.—

IN MEMORIAM MIHKEL LÜDIG

Valik Mihkel Lüdigu loomingust

Ettekantud 100-aastase sünni mälestamise kontserdil 9. novembril 1980 Torontos

I küljel: AVAMÄNG — FANTAASIA, LINDA LAUL, IGATSUS, BALLAAD.

II küljel: JAANIÖÖ — sümfoonline poeem, PÕLISMETSA JÄRV, KITS ja HUNT, LAPSEPÕLVES, LAEVNIK, ÜKS PISAR VEEREB, KOIT.

Kaastegevad sümfooniaorkester, noortekoor „Lootus", T. E. Meeskoor, T. E. Segakoor, solistid Önne Laikve, Irene Loosberg ja tshellist Winona Zelenka. Juhataja P. P. Lüdig.

HIND $13.50 pluss saatekulu

Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja Eesti Abistamiskomitee äris, 958 Broadview Ave., Toronto

MÜÜGIL

ARVI TINITSA koostatud

Lennuväe abiteenistuslaste sõjasõitu II maailmasõja lõpupoolel kirjeldav suurteos

Välgumärgi kasvandikud

560 lk pluss 80 lk fotosid ja dokumente

Hind $47.00 pluss $1.50 saatekulu Kanadas $3.00 teistele maadele

Saadaval Vaba Eestlase talituses

EKK Kultuurifondi auhinnaga kroonitud

IVAR IVASK'i poeem

VERANDARAAMAT

Luuletaja kaheksas luuleraamat on pühendatud oma surnud vanemalle „kelle vaimust ja vaimustusest sündisid veranda ja verandaraamatu autor".

Hind $7.00 pluss 50 centi postikulu

Müügil VABA EESTLASE talituses

Kummelite suvi

Aili Helm

Pühendatud kodumaa noortele

22.

Trepiastmed logisesid ja klõbisesid üles astudes. Taat upitas vaatama, kas pardal veel kontrolli on, nägi aga selle asemel ühe naise säärt. See oli tuttav, väga ilus säär, aga taat seda koju ajada ei osanud. Ainult südame võttis ülelüia hüppama. „Olen natuke imelikuks läinud sellest ookeanireisist", mõtles ta, aga juba oligi tekil, kust pilgule avanes kaldal enne muud suurte pookstavitega kiri: BASADAM. Ei mäletanud taat, miks sõna kõva p-ga ei alanud ja miks ei olnud lõpus kahekordne M. Tükk aega hiljem nägi ta teisest vaatekohast ka loosungi kolme algustähte: KAU.

Palju oli tekil rahvast, kes lihtsalt sellest rõõmu tundsid, et laev oli jalge all ja jalad koos mehega laeva peal. See oli erakordne asi tavalisele nõukogude kodanikule.

Ja Tallinn mere poolt — see oli juba midagi! Ei oldud ju veel merel, ainult sadamas, kai ääres, aga juba siit tegi vaade meeleolu nii pidulikuks, et taadile tulid tahtmata pähe tema omaaegse direktori värsid:

„Tornid, Kalevi linna tornid — ajaloos hallunud tornid!" ... Jah, vana Raudkepp, täna tunnistaks su kas või luuletajaks!

Laeva reproduktorid kuulutasid, mis umbri järjekorras keegi süüa saab — paras eine oli arvestatud juba piletihinna sisse. Ega siis vene mereflot pole kehvem kui Aeroflot!

☆

Piret kontrollis oma talongi-numbrit — tõsi, tema aeg oli käes. Ta hakkas söögisaali otsima, leidis selle — aga sisse teda ei lastud: see oli välismaalastele, omad saavat süüa hoopis allpool, sügavamas ...

Kitsast raudtrepist laskudes jõudis ta mingisse käiku, kus oli kaks ust. Ta vajutas ühe lingile — uks ei avanenud. Ta proovis ka teist, see avanes. Ja selle taga avanes lihtne söögiruum, laudadega ja puhvetiga. Enamik laudu olid tühjad, mõnede ääres istusid lõbusõitjad süües ja juues.

„Miks te hilinete!" käratas talle üks kelneri moodi mees, „teie vahetuse aeg on juba läbi!" Aga ta juhatati siiski lauda, mis paiknes ühes poolseintega eraldatud kabiinis. Ühest niisugusest kabiinist möödudes peatus Piret ja hüüdis:

„Toomas, tere!"

„Piret!" peaaegu karjatas taat, teretas kättpidi ja palus siis kelnerilt, et daam võiks istuda tema lauda — seal oli kolm vaba kohta.

„Ei tohi!" ütles kelner. „Tema number on teises lauas ja kord peab olema."

„Õigus," ütles Piret „kord nagu muiste muhu kirikus: naised siin ja mehed seal, pole siin segada midagi."

Ta istus ettenäidatud kohale oma lauas — see oli juba kaetud, muudkui söö. Aga juba oli taatki sinna jõudnud ja pakkus nüüd Piretile söögi alla klaasi õlut. Seda kelner ei keelanud. Kui aga Toomas Pireti lauas istet võtma hakkas — seal oli 3 tühja kohta, siis oli kelner kohe kohal ja ajas taadi oma latrisse. Mees oli Leningradist.

„Oi-oi!" ohkas Piret, aga lisas: „Sööme ruttu, Toomas ja läheme ära. Või hakkame nagu venelased üle saali vestlema."

„Ei saa ju," ütles taat, „meil on juba seinad vahel."

„Olgu seinad, need kostavad läbi!"

„Hea küll," oli Toomas nõus, „kui midagi ütlema hakkame, hüüame enne uhh-huu!"

Taat ei jõudnud veel kordagi uhhuutada, kui Piret juba tuli.

„Lähme, Toomas!" ütles ta. Aga Toomas oli just selle üle mõtelnud, et nimepidi ei olnud keegi teda juba kaua kutsunud, aina hüüti taadiks.

„Ega seal trümmis nii hull olnudki, kõht sai kenasti täis," ütles Piret.

„Trümmis?" naeris taas, „vaat, see oli hästi öeldud!"

„Kus me nüüd oleme, laeva lael või tekil?" ütles Piret kelmikalt. „Mina olen esimest korda elus laeval ..."

Aga sellel lael ehk tekil oli lamamistoole, palju supel- ja päevitustrikoodes reisijaid, laia soomekeelset ja ettevaatlikku saksakeelset juttu, mõni sõna eesti keeltki. Küllap venelasigi oli, aga need — ime küll — ei praotanud suudki. Neid oli niiviisi instrueeritud. Häälte tugevuse järele võis üsna täpselt öelda, kus olid daamid ja härrad, kus ja kes — seltsimehed.

„Vaata sinna paremale, Piret," ütles Toomas ja viitas käega Kopli poolsaare suunas. „Kas tead, mis maja see on?"

„See — poolkaarne? Kuule! ... Kas see pole meie lapsepõlvekodu — Patarei?"

„See ta on. Vaata seda kandilist ja kõrgemat ehitust vasakul kaardehituse küljes: see on nn. üksikud — ja ta jalutushoov ..."

„Üksikud? Seesama, mida mõned hüüdsid „Leningrad", aga teised jälle „Surmamõistetute". Paplid jalutushoovi taga on ikka veel alles! Väga kõrgeks kasvanud."

„Eks ole, väljastpoolt vaadates ilus maja, ei — ilusad majad. Valged korstnad reas, puhtad ja pühapäevased."

„Kas sa Toomas trelle näed akende ees? Ja kaste, millega aknad kinni löödud?"

„Küllap nad seal on ... Aga siit ei paista ju ka müüri paksus."

„Tundub, et merekaldale on ehitatud mingi laudadest aed ... seda varem ei olnud."

„Ei mäleta et oli ..."

Nõjatudes reelingule vaatasid need kaks vana vangi Tallinna ilusat siluetti, mida Toomas oma poisipõlvest pisut teistsugusena mäletas.

„Ilus!" ütles Piret — ja taat ei hakanud seletama, kui ilus see veel muiste oli. Selleasemel pani ta käe ümber Pireti piha ja pomises:

„Vaat kus lugu, ma olen äkki väga õnnelik!"

Piret vaatas mehele tõsiselt näkku, aga ta silmade põhjas nägi Toomas selget armastust. See oli samasugune nagu linna siluett, võib olla parem, võib olla targem kui varem, aga ilus. Väga ilus.

Siis kallutas Piret oma pea vastu Tooma pead nii, et meelekohad kokku puutusid ja ütles:

„Mõtleme nüüd koos ühe suure mõtte!"

„Sa mäletad seda veel?! Mina," ütles taat, „ei ole midagi unustanud. Ei midagi ega ridagi! Olen hullupööra sind igatsenud Piret — ja näe, täna on aastad vahepealt nagu pühitud! Olen jälle noor ..."

„Isegi poisike," naeris Piret. See oli ühest kunagi ammu koos naerdud tutvumiskirjast.

„Oled täpselt nagu enne!" naeris Toomas.

„Tead, need unistused ja igatsused ja mälestused — see on midagi tuhmumatut. See on aidanud elada meie nõukogude keskajas."

„Oled sa rõõmus Piret? Ja õnnelik?"

„Praegu ja — ja kindlasti. Õnn on — sa ise seda kunagi ütlesid — moment või tund soovide täitumisest. Ta ei saa ju olla alatasa ja ühtelugu ... Aga kui seda mäletada, et ta oli ja teada, et ta võib jälle tulla, siis oledki rõõmus inimene."

Laev ujus väga tasasel käigul eemale rannast. Vesi sillerdas heledast päikesest ja kajakad kisendasid.

„... Kui ta nüüd võtaks täiskäigu sisse ja sõidaks ookeanile! ... Nagu laps. Poisike muidugi," mõtles taat, astudes Piretiga käsikäes mööda laevalage. Aga oma lapsemõtteid ta sõnadeks ei hääldanud. Seal seisid nad mingi metalltahvliga vastamisi, millele oli valatud kiri teatega sellest, et „Baltika" oli Nikita Hrustshovi üle ookeani Washingtoni sõidutanud.

„Sa taevane aeg!" ütles Toomas „Novodevitshe kalmistult taheti Nikita hauasammas maha võtta, aga siin seisab see silt nagu muiste!"

(Järgneb)

San Francisco elab

Asutati Seenioride Klubi — Loodi Jaan Kannelaud'i nimeline abistamisfond

Pärast suvel 1983 toimunud XVI Läneranniku Eesti Päevi ei ole ajakirjanduses ilmunud teateid San Franciscost. See ei tähenda, et rahvuslik-seltskondlik tegevus Põhja-Kalifornias on soikunud või suurkokkutulekut korraldanud keskus väsinud ja pettumuste valudes. Ei midagi sarnast. Kõik endiselt tasakaalus kohapealse rutiini ja võimalustega. San Francisco elab. Alljärgnevalt kokkuvõte möödunud kuude sündmustikust.

S. F. SEGAKOORI PEAKOOSOLEK

9. sept. toimus S. F. Segakoori peakoosolek, kus valiti esimeheks Tamara Säädus, koorivanemaks Lia Grüner, sekretäriks Magda Kõivsaar ja laekuriks Felix Rett. Revisjonikomisjoni liikmeteks said Uudo Sumëri ja Aino Gutman. Viimase aastakümne vältel on S.F. Segakoor olnud kohapeal kõige ühendavamaks eestlaste grupiks sellega liitunutele ja kahtlemata segakoori esinemisi kõikidel tähtsamatel kokkutulekutel on nautinud igaüks suure tänutundega. Nüüd kuuleme kauaaegse koorijuhi Paul Maidre tagasitulekust oma armastatud perre koos taktikepiga eesti laulu uueks looma.

CHICAGO PRAOSTKONNA SINOD

1. okt. peeti Chicago Praostkonna sinod taas Läänerannikul, esmakordselt San Franciscos. Peale praost Rud. Kiviranna võttis sinodist osa kauge külalisena New Yorgi Eesti Ev.-Luteri Usu koguduse saadik Richard Espenbaum. Sinodi juhatas EELK S. F. koguduse esimees Otto Tamm Fresnost.

Sinod kiitis heaks praostkondade ühendamise USA-s vastavalt Konsistooriumi ettepanekule, milles mõlemad praostid end rakendavad ühendatud praostkonna teostamiseks. Sinod volitab praegu ametisolevat praost Rud. Kivirannat ja abipraost Karl Lippingut oma kohustusi edasi täitma kuni Konsistooriumi korralduseni. Kand. Paul Maidre valiti Chicago Praostkonna vikaar-õpetajaks.

Järgmisel päeval toimunud pidulikul kontsert-jumalateenistusel jutlustas praost Kiviranna, solistideks olid alt Aino Gutman, sopran Malle Tzoumas ja tenor Dimitri Tzoumas. Samal ajal tähistati ka abipraost Karl Lippingu 70. a. sünnipäeva. Palvelisi, sünnipäevalapse austajaid oli kogunenud üle 150-ne.

SUUSAKLUBI TEGUTSEB

4. nov. valis kohapealne suusaklubi uueks esimeheks Valdo Pariku ja kirjatoimetajaks-laekuriks Mati Valvuri. Suusaklubi asutati aastaid tagasi suusaspordi veteranide poolt. Nüüd on juhtimine läinud täielikult noorte kätte. Traditsiooniline väljasõit China Peak suusakuurorti koos Los Angelese eestlastega Kalifornia Talipäevade pidamiseks toimus sel aastal 3.-4. märtsi nädalalõpul. Talipäevadest osavõtuks oli registreerinud üle saja eestlase, enamasti noored.

SEGAKOORI SÜGISPIDU

5. nov. korraldas S. F. Segakoor Sügispeo, kus peale koori esinesid rahvatantsijad ja külalissolistina meeleolulaulja Kati Keister-Tamm Portlandist. Tantsuks mängis kreeka orkester „The Spartans". Hoogne pidu kestis üle kesköö. Osavõtjaid oli ligemale sada.

AARNE VAHTRA KÕNELEMAS

3. dets. toimus ERKÜ korraldatud ringreisi raames kohtumine Aarne Vahtraga Ebenezer Luth. Church seltskondlikus saalis. Järgmisel päeval pärast jumalateenistust Berkeleys oli külalisel teine kohtumine kohapealsete eestlastega. Kahel korral kokku kuulas Aarne Vahtra olustikukirjeldust praeguse olukorra kohta kodumaal üle viiekümne inimese. Tema sõnavõtud on helilindistatud asjast huvitatuile hiljem kuulamiseks.

ASUTATI SEENIORIDE KLUBI

5. dets. asutati Seenioride Klubi. Kaua plaanitsetud ja kaua oodatud otsus tehti 21 pensionäri poolt San Mateo Recreational Center ruumides — 50 East 5th Ave. San Mateos, milline aadress jääb ka uue klubi koduks — kooskäimiskohaks. Moodne, heas rajoonis, väga soodsa hinnaga saadud maakonnale kuuluv saal köögi ja kõrvalruumidega. Ligipääs bussiga kõikjalt S. F. lahe piirkonnas. San Francisco südalinnast 30 min. S.F. lennuväljalt 20 min.

Ajaloolise koosoleku avas kõige vanem kohalviibija adv. Hans Leeman, kes hiljem valiti ka koosoleku protokollijaks.

Seenioride Klubi tegevuse juhtimise toimkonda valiti juhatajana ins. Alfred Ilves, tema abilisteks Erna Tammar ja Emilie Leeman.

Otsustati kokku tulla üks kord kuus mõnel nädalapäeval neljaks tunniks kavaga: kohvilaud, omavaheline vestlus ja mingi ettekanne — võimaluse korral külaliselt. Esimesel korral kuulati kand. Paul Maidre referaati usupuhastaja Martin Lutheri elust, milline oli huvipakkuv, valgustades usuisa inimlikust küljest.

Klubi teine kokkutulek toimus 10. jaanuaril ja kolmas kokkutulek 9. veebr.

EELK S.F. koguduse kartoteegi andmeil elab Põhja-Californias 192 pensionieslist (üle 65. a.) eestlast, mis ligemale 40% eestlaste koguarvust. Seega on Seenioride Klubi asutamine igati teretulnud nähe ning selle liikmeskonna märgatav suurenemine tõenäolik.

TEISI ÜRITUSI:

Laupäeval, 18. veebr. toimub San Francisco Eesti Seltsi korraldusel E. V. AASTAPÄEVA aktus järgneva peoga Sokol Hall'is, 847 N. San Mateo Drive, San Mateo. Algus kell 6.30 õ.

Pühapäeval, 26. veebr. EELK S.F. Kog. korraldas E. V. Aastapäeva jumalateenistuse. Järgnes ettekannetega koosviibimine, Hope Luth. Church — 600 West 42nd Ave, San Mateo. Algus kell 2.00 p.l.

Laupäeval, 10. märtsil Balti Komitee korraldusel (eestlased seekord presideerijaiks) Balti Õhtu Veterans Hall'is, 2203 Central Ave., Alameda. Algus kell 6.30 õ.

Arno Bender

ORGANISATSIOONIDE JÕULUPUU

11.dets. korraldas San Francisco Eesti Selts traditsioonilise organisatsioonide Jõulupuu. Abipraost Karl Lipping luges jõuluevangeeliumi ligemale 150-le eestlasele. S.F. Segakoor esitas jõululaule ja jõuluvana tõi kingitusi lastele. Rikkaliku jõulueine eest hoolitsesid perenaised prouade Erna Lepa, Magda Kõivsaare ja Erna Tammari juhtimisel.

Nägusa jõulu-müügilaua TARA STUDIOS produktide ja muu sobivaga olid organiseerinud Sirje ja Tom Bewley.

Jõulukuul toimusid EELK jõulujumalateenistused koosviibimistega peale San Francisco veel Napal, Berkeleys, San Mateos, Santa Claras ja Fresnos. Olgu mainitud, et need linnad asuvad Eesti Vabariigi territooriumist suuremal maa-alal. Ometi on juba üle kolmekümne aasta suudetud kaugusi võita ja eestlased, kes tahtnud, on saanud osa võtta organiseeritud isetegevusest kõikjal Põhja-Californias.

JAAN KANNELAUD, JR. MÄLESTUSFOND

Möödunud aasta lõpul asutati EELK S.F. Koguduse juurde Jaan Kannelaud, Jr. Mälestusfond. Fondi eesmärgiks on kaasmaalaste abistamine. Asutamise ajal oli kassas neli tuhat dollarit. Fondi juhatusse kuuluvad: Otto Tamm — esimees, Karl Lipping — pastor, dr. Minna Kannelaud ja Gunnar Ellam — hooldajad. Fond võtab vastu annetusi abistamissummade suurendamiseks.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni

Toimetaja H. Oja kodune
tel. 481-5316

Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni emasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

tel. 444-4832

Väljaspool tööaega:

Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

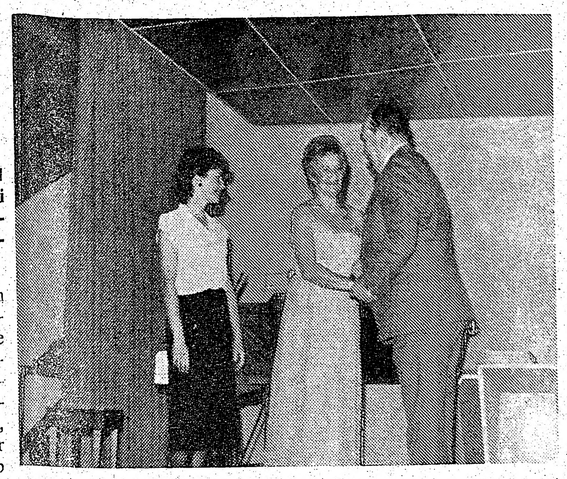

Saarlaste Ühingu küünlapäevapeol esines sopran Tamara Norheim lauludega, teda saatis tütar Linda. Pildil pärast esinemist, vasakult Linda Norheim, Tamara Norheim ja neile tänu avaldav Saarlaste Ühingu esimees Arni Käärid. Foto: Vaba Eestlane

Avastasid „mikrofoni"

Neli soomlast külastasid Moskvat. Läksid hotelli ja ütlesid:

— Siin peab mikrofon olema. Igaüks meist otsib läbi ühe seina". Ei leitud midagi.

Hakkasid otsima põrandast. Peagi üks leidis vaskplaadi, mis oli nelja kruviga kinnitatud põrandasse. Soomlased hakkasid kruvisid lahti keerama. Keerasid ühe, siis teise, siis kolmanda. Kui neljas oli välja keeratud, käis allkorrusel hirmus müra. Soomlased olid alumise ruumi kroonlühtri lahti keeranud!

Toimetusele saadetud kirjandus

JÕULU TÄHT nr. 3 (116) — 1983. Vaimulik leht eestlastele „Kesköö Hüüd" jõulunumber. Sisus: E. Siitan „Kas ka mulle on ruumi?", A. Raag „Miks kaotasime oma riikliku iseseisvuse", H. Eller „Jumalik lahendus", „Inimene läheb pankrotti ilma Jumalata", A. Welin „Lootusetult halvatud, kuid Jumala ime läbi terve", „Saada kiiresti abi — inimsööjaid saab päästetud", N. Hansar „Pühitsetud saagu Sinu nimi", L. Kaevats „Kolm liiki inimesi", palju lühikirjutusi ja vaimulikke luuletusi.

100 aastat Mats Mõtslase sünnist

9. jaan. täitus 100 aastat eesti pedagoogi ja kirjaniku Mats Mõtslase (Mart Kiirats) sünnist. Ta sündis Tõstamaal, omandas Audru kihelkonnakooli lõpetamise järel kutsehariduse Tartu Õpetajate Seminaris. Alustas kirjandusliku tegevusega juba seminaristi põlves. Aastail 1904—11 töötas Saarde kihelkonnakooli juhatajana, millised kogemused saidki aluseks jutustusele „Kraavitajad". Oma ajastu tõetruu peegelpildina on „Kraavitajad" jäänud püsima autori kaaluvaima teosena. 1920—30 aastate loomingus kujutas ta suurtalude laostamist ja maaelu, hilisemas loomingus on lemmikteemaks linnaelu varjukülgede kujutamine.

Mõtslane on ladus fabuleerija, tabades vähenõudliku lugeja maitset ning arvestades tulemusrikkalt tema huvi „põneva ja elulise kirjanduse vastu".

Olles vahepeal katsetanud talupidamisega ja vabakutselise kirjanikuna, pöördus ta 1920. aastate algul tagasi koolipõllule, töötades õpetajana Toris ja Vändras. Uusi raamatuid tema sulest enam ei ilmunud. Ta suri 16. nov. 1956 ja maeti Vändra kalmistule.

Väliseestlaste kirjastustegevuses on ilmunud tema romaan „Minu kodu".

MULTICULTURALISM

1971. a. saadik on mitmekultuurilisus ülikiiresti edasi läinud.

KÜSIGE EDDY TOUSSAINTI.

Eddy Toussainti tantsutrupp on esinenud publikule ja saanud tormiliste auavalduste osaliseks üle terve Kanada.

Mis on selles nii ebatavalist?

Eddy Toussaint, direktor, on etnilise grupi uhke liige, kes aktiivselt lisab oma panuse Kanada kultuuri arengule.

Lähemaks informatsiooniks palume võtta kontakti teie lähema „Secretary of State" kontoriga või kirjutage
Communications Directorate
Section "M"
Department of the Secretary of State
Ottawa K1A 0M5

Mitmekultuurilisus . . .
see on tegelikkus!

This ad has been translated by Vaba Eestlane

Multiculturalism Canada
Hon. David M. Collenette
Minister of State

Multiculturalisme Canada
Hon. David M. Collenette
Ministre d'Etat

Canada

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 6. märtsil 1984 — Tuesday, March 6, 1984

Neeme Järvi ...

(Algus lk. 1)

S. Kask andis andmeid Eesti lipu juubelikomitee lipuaktsiooni üle, seni on tehtud tellimisi juba 250 lipule ja aktsioon kestab edasi.

On ilmunud ESTO-84 tutvustamisvoldik kanadalastele jagamiseks. Seda on trükitud 35000. Värvitrükis voldikul on kaunis välimus, mis annab informatsiooni ESTO-84 sündmusist võõrastele, kuigi sisemine külg võinuks pakkuda rohkem.

WILLIAM DAVIS ESTO-84 AUPATROONIKS

Peakomitee andis informatsiooni, et ESTO-84 aupatroonideks on Ontario peaminister W. Davis, Metropolitan Toronto linnapea Godfrey, Toronto linnapea Art Egglton, East-York linnapea D. Johnson, eestlasist endised ESTO peakomiteede esimehed R. Kreem, K. Popp, R. Norvell, Eesti Vabariigi peakonsul E. Jaakson, EV aupeakonsul I. Heinsoo, peapiiskop K. Veem ja Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu esimees L. Savi. Vabadusnõude demonstratsioonile on kutsutud kõnelejaks konservatiivide partei uus juht Brian Mulroney.

Rootsist on teada tulijaid üle 1100, mis on rohkem kui oli esimestele päevadele 1972. Rohkem on tulijaid ka Austraaliast ja Inglismaalt. Veel ei tea kui palju võiks olla tulijaid USA-st.

Seedrioru ESTO avamispäeva eelne Suvihari '84 pidustus kuulub pooleldi ESTO alla, andes väikest profiiti, mida kasutatakse skautliku nooruse Kotkajärvelt avamispäeval bussidega Estoramale toomiseks.

Õhtu jooksul siiski jäid mitu küsimust ebaselgeks, aga ega polnud kõik sõnavõtudki rõhutatult selgesisulised. Peakomitee ja Eesti Maja vahelist pinget põhjustanud olukord tulevat lahendamisele lähiajal, pealtkuulajaile näis küsimus üsna kergesti lahendatav; paigutada Globaalne näitus keskmisse saali ja muuta suur saal eestlaste kohtumiskohaks. Näituse kvaliteet ei seisne ju väljapanekute rohkuses, vaid kuidas neid vaatajale esitatakse.

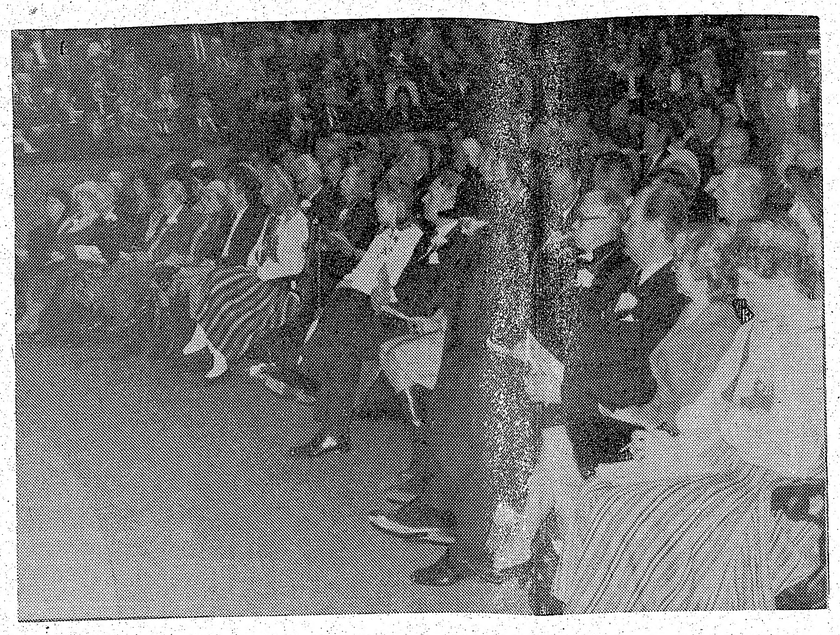

Vaade EV 66. aastapäevast osavõtjaile tegelasile ja külalisile. Pildil paremalt Piret Komi, Reet Petersoo, U. Petersoo, T. Nõmmik, Margot Heinsoo, aupeakonsul I. Heinsoo, Anne Tüll. Foto: Vaba Eestlane

Soome luuletaja Paavo Haavikko Neustadt'i laureaadiks

2. märtsil tegi USA rahvusvahelise Neustadt kirjandusauhinna žürii, mille juhatajaks on eesti kirjandusteadlane, luuletaja ja toimetaja Ivar Ivask, oma valiku, valides ülekaalukalt 1984. a. laureaadiks soome luuletaja Paavo Haavikku (sünd. 1931), kelle kandidatuuri esitas soome-rootslasest žürriliige luuletaja Bo Carpela. Auhinna suurus on US$25.000.

Uudis jõudis UPI kaudu Soome, kus see oli kogu rahvast üllatavaks ja rõõmustavaks sündmuseks lisaks hiljutistele võitudele Sarajevo taliolümpiamängudel. Ka laureaat ise oli õnnelik ja üllatunud. Internatsionaalne laureaadi-au Haavikole on langenud teistkordselt Soomele pärast Emil Sillanpää valimist Nobeli kirjanduse laureaadiks 1939. Tähelepanu soome kirjandusele võiks laiendada ka kui võitu soome-ugri keelepiirkonnale ja nurgakivi dr. Ivar Ivaski kauaaegsele tööle soome ja balti kirjanduste tutvustamisele maailma kirjandus-likul foorumil. Sellekohase töö eest vääristati teda juba möödunud aastal kõrgema soome aumärgiga.

Paavo Haavikko avastas eesti pagulaskirjandus juba 1958. a. kui ajakiri MANA 3 ovaldas soome kirjandusteadlase Kai Laitise essee „Paavo Haavikku ja uus soome luule" koos nelja luuletusega Ivar Grünthali tõlkes.

Kümmekond aastat hiljem äratas ta tähelepanu ka Eestis, kus neli luuletust Paul-Erik Rummo tõlkes ilmusid väikses antoloogias „Kõne voolab voolavas maailmas".

Samal aastal ilmus H. Lepiku tõlkes ta romaan „Isiklikud asjad" (1967) ja hiljem poeemid ja aforismid „14 valitsejat" (1976) Minni Nurme tõlkes. Tema luulekogusid on ilmunud prantsuse ja inglise keeles.

Nagu eelmiste Neustadt laureaatide puhul, pühendatakse ka temale ajakirja World Literature Today (WLT) sügisenumber. Ka on loota, et ta tuleb isiklikult auhinnasummat Oklahomasse vastu võtma.

Uue riigieelarve Kanadas

Kanada finantsminister Marc Lalonde esitas veebruarikuu keskel parlamendis uue riigieelarve, mis üksikisikute osas sisaldas vaid üksikuid vähemaid muudatusi, pakkudes enam soodustusi väikeettevõtetele, lootuses, et selle kaudu elustub ettevõtlus koos uute töökohtade tekkimisega.

Eelarve-kõne kokkuvõttes märgitakse, et töökohtade loomine noortele omab prioriteedi, milleks ühe miljardi-dollarilisele Youth Opportunity Fund'ile on lisatud veel sadaviiskümmend miljonit dollarit, et abistada noori, kaasaarvatud õpilasi, et nad omandaksid uusi oskusi ja leiaksid töökohti eraettevõtluses või avalikus teenistuses.

Kuid enne mõnigate eelarves esitatud ettepanekute kirjeldamisele asumist on põhjust peatumiseks 1983. aasta aprillikuu eelarve juures, mille muudatusettepanekud omavad nüüd juba kehtivuse.

Üheks oluliseks muudatuseks on, et alates 1984. aastast $100.— standard mahaarvamine sissetulekust arstlike kulude ja heategevaks otstarbeks tehtud annetusteks on elimineeritud.

MARC LALONDE

Seega igat annetust tuleb 1984. aasta arvel dokumentaalselt tõendada. Seni nautisid seda mahaarvamist ka need, kes tegelikult neid kulusid ei olnud teostanud.

Teatavasti heategevaks otstarbeks tehtavad annetused võetakse kuludena arvesse, kui need on tehtud organisatsioonidele, kes sellistena on keskvalitsuse poolt tunnustatud vastava numbri andmisega. Meie rahvusgrupi ülesannete ja huvide seisukohalt meie peaksime oma annetused suunama eesti mittekasutaotlevate organisatsioonide tegevuse toetamiseks. Tihti need organisatsioonid, kuhu meie tahame oma annetusi suunata, ei oma ise vastavat tunnustatud numbrit, mispuhul tuleks kasutada Eesti Sihtkapital Kanadas kaasabi. Nimetatu kaudu annetuste tegemine meie vabadusvõitlusliku keskorganisatsiooni — Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, eesti skautlike noorte organisatsioonide, usuliste koguduste (kui neil endil puudub vastav number) jne. toetamine peaks toimuma kujul, kus annetaja saab seda ka oma sissetuleku kuludena.

Aprillikuu eelarvega on alates 1. oktoobrist s.a. föderaalne müügimaks (sales tax) tõstetud 9 protsendilt 10 protsendile, mis omakorda suurendab tarbijale tööstussaaduste hindu.

Uues eelarves on mitmeid soodustavaid muudatusi väikeettevõtete maksustamise lihtsustamiseks. Kustutatud on $1.000.000.— kuhjunud sissetuleku ülemmäär esimese $200.000.— aasta sissetuleku arvel madalama tulumaksu määra (harilikult 25 prots.) kasutamiseks.

See soodustus kehtib edaspidi ka inkorporeeritud vabakutseliste isikute ja kompaniide kohta, kes saavad oma sissetuleku peamiselt ühest allikast.

Kui viimased maksavad dividente, siis selles ulatuses tõstetakse tulumaksu 12.5 prots. võrra (corporate distribution tax), mis ühtub senise 33 üks kolmandik prots. maksumääraga.

Eelarve ettepaneku kohaselt tõstetakse madalama sissetulekuga pensionäride täiendavat abiraha (guaranteed income supplement) $50.— võrra kuus — $25.— arvates 1. juulist ja $25.— arvates 1. detsembrist.

Registreeritud errumineku säästuplaani (RRSP) kontributsioonide ülemmäära

tõstetakse alates 1985. aastast $10.000.—, 1986. aastal $12.000.—, 1987. aastal $14.000.— ja 1988. aastal $15.500.—.

Uute kontributsioonide määrade aluseks on edaspidi 18 prots. senise 20 prots. asemel teenitud sissetulekust.

Isikäutele, kes kuuluvad oma töökoha pensioniplaanide alla, jääb kehtima senine $3.500.— kontributsioonide ülemmäär ja 20 prots. teenitud sissetuleku alusel kuni 1988. aastani.

Kui farmerid müüvad oma farmi pärast 1983. aastat,

siis neil on võimalus sissetulekust arvata maha kuni $120.000.— maksualusest kapitali kasumist ja paigutada see summa tulumaksuvabalt RRSP'sse.

See võimalus on lubatud ka farmeritele kelle eluaastad ületavad 71 aastat.

Selle erilise mahaarvamise kasutamisel tuleb farmeril arvutada $10.000.— aastas, alates 1972. aastast kuni kaasaarvatud 1983. s. o. aja eest millal ta oli täieajaline farmer. Pärast 1983. aastat seda arvu vähendatakse vastavalt sellele, mis olid isiku pensioniplaani või RRSP kontributsioonid järgnevatel aastatel.

Oluliseks muudatuseks on ka kinnisvara ostmisel kasutatav hüpoteeklaenu intresside määra kindlustus (Mortgage-rate protection) kuni $70.000. — s. o. maksimaalse laenu puhul $1.050.— eest.

poolteiseprotsendilise maksu eest,

See kindlustus aitab katta hüpoteeklaenu määra taset laenu uuendamisel.

Eelarves püütakse lihtsustada ka ettevõtete poolt teenistujatele kasutamiseks antud autode isiklikuks otstarbeks kasutatavat kulude osa arvestamist. Samuti püütakse lahendada kinniste hüpoteeklaenude enne tähtpäeva tasumise võimalust, mis oleks õiglane nii laenu andjale kui ka laenajale.

Eriliselt huvi pakkuv on ettepanek, et isikud või kompaniid,

kelle föderaalne tulumaks aastas on $1.000,— või vähem, ei vaja edaspidi enam osadekaupa tasumist iga veerandaasta lõpul.

Kui osadekaupa tasumisel ollakse hilinetud ja intressid sellelt on vähem kui $25.—, siis neid intresse ei võeta arvele lisakohustusena.

Est

Arvo Pärdi helitööde kontsert New Yorgis

10. märtsiõhtul toimub New Yorgi Lincoln Center's, Alice Tully Hallis, erikontsert meie andeka komponisti Arvo Pärdi helitöödest. Viimase korraldab tuntud avangard-muusika ansambel „Continuum", kel on käsil juba 18. hooaeg. „Continuumi" abistab seejuures grupp siinseid Arvo Pärdi sõpru. Kontserdiks jõuab märtsi algupäevil New Yorki ka Lääne-Berliinis elunev helilooja.

Kontserdi kava annab lühi-läbilõike Pärdi loometööst alates 60-ndaist aastaist.

Praeguste andmete järgi on kavas: „Pro et contra", „Alinale", „Cantus Benjamin Britteni mälestuseks", „Tabula Rasa", „Fratres" ja kontserdiks eritellimusel valminud töö, „Saara oli 91-aastane".

Tshellokontserti „Pro et contra" on esitatud kuulsa tshellokunstniku Rostropovitshi poolt Tallinnas 1966. aastal ja seejärel keelatud. Klaveripala „Alinale" (1976) on esimene helind seerias, mida Pärt nimetab oma „tintinnabuli" stiiliks. Seda on Toronto eestlased kuulnud Hillar Liitoja esituses. „Cantus Benjamin Britteni mälestuseks" (1977) väljendab Pärdi siirast leina selle inglise helilooja surma puhul. Ka seda on Kanadas kuuldud, ja nimelt Toronto Sümfooniaorkesti poolt paar aastat tagasi Neeme Järvi juhatusel. „Tabula Rasa" esiettekanne leidis aset Tallinnas aastal 1977. Töö on originaalselt kirjutatud kahele viiulile ja ettevalmistatud klaverile, milline variant on ka „Continuumi" kavas. (Teine variant esitati New Yorgis Inglise Kammerorkestri poolt 1982. a. algul). Kavas olev viiulipala „Fratres" evib samuti kaks versiooni: esimene neist loodud ansamblile „Hortus Musicus" 1977. Teine, mis seekordses kavas, kuulsale viiuldajale Gidon Kremerile Salzburgi Festivaliks 1980. Kava lõppnumbriks on salapärane, 91-aastase Saara lugu Vanast Testamendist kahele klaverile ja häälele, mida siinseis muusikaringkondades oodatakse erilise põnevusega. Loodame, et see kontsert avab Pärdi loomingule ukse siinsetele lavadele.

KT

Tiina Kiik'i akordionikontsert

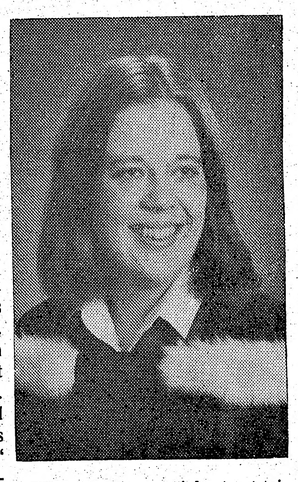

EKK järgmine seeriakontsert toimub 11. märtsil kell 6 õ. Toronto Kuningliku Konservatooriumi väikses saalis. Esineb noor akordionist Tiino Kiik iseseisva kavaga, mis hõlmab traditsioonilist ning kaasaegset repertuaari, kanadalase löökpillimängija David Tomlinson'i kaastegevusel.

Tiino Kiik andis oma debüütkontserdi EKK korraldusel juba mõni aasta tagasi, kus tutvusime paljutõotava interpreediga, kelle kõrgetasemelised võimed peegledasid tema õpinguid konservatooriumi õppejõu Joseph Macerollo juures. Tiina Kiik on aga jätkanud õppimist Saksamaal, Trossingeni Hochschule für Musik juures, kuulsa virtuoosi prof. Hugo Noth'i juhtimisel. Õpilasaastad lõpetanud on Kiik nüüd selle instrumendi silmapaistvamaid proponente siin maal. Hiljuti saabus ka teade, et „Jeunesses Musicales" organisatsioon, mis edutab noori elukutselisi muusikuid, on otsustanud teda laiema publiku ette viia ringreisiga, mille raames esineb noortaidur mitmes suuremas ning väiksemas Kanada keskuses mitmekülgse repertuaariga.

Eelseisev kontsert pakub prismaatilise kava: tuttavate Scarlatti ja Haydn'i palade kõrval figureerivad nauditavad üllatused nagu skandinaavlase Lundquisti'i „Duell", kus akordion võitleb löökpillide vastuseisuga, ning Kanadas eluneva lätlaste Talivaldis Kenins'i „Kolm Fuugat".

Kui mõnedel kontsertidel on võimalik aimata noorkunstniku tuleviku saavutusi, annab Tiina Kiiki eelseisev kontsert võimaluse eest publikule aplodeerida küpsusele valminud solisti andekust.

Peeter Tammearu

Müüa uued Muhu RAHVARÕIVAD

suurus 12–14

Helistada pärast 6 õ.

449-3106

Sündmuste kalender

Teisipäeval, 6. märtsist reedel, 16. märtsini Art Invesco Gallery's Anne Remmel McKay akvarellide näitus. Avatud teisip.—laup. 1—5 p.l., reedel 1—8 õ.

Teisipäeval, 6. märtsil kell 7.30 õhtul Tartu College'is kunstiteadlase Eda Sepp'a loeng valguspiltidega „Eesti maastikumaal Põhjamaade rahvusliku loodusmüstika taustal".

Kolmapäeval, 7. märtsil kell 7.30 õhtul Tartu College'is prof. Jüri Danieli loeng „Stress, elustiil ja tervis".

Laupäeval, 10. märtsil kell 7 õ. Minkler Auditooriumis TERR „Kungla" esitab „Kaval Ants ja Vanapagan".

Pühapäeval, 11. märtsil kell 6 õhtul konservatooriumis Tiina Kiiki kontsert.

Pühapäeval, 11. märtsil kell 3 p.l. West Toronto Secondary School'i aulas TE Segakoori popkontsert.

Pühapäeval, 18. märtsil kell 2 p.l. Eesti Maja Noorteruumis „Võrulaste ühine kogunemispäev".

Pühapäeval, 18. märtsil kell 3 p.l. Mulkide Seltsi üldpäev Eesti Maja väikeses saalis.

Pühapäeval, 18. märtsil kell 3 p.l. EKN'u Rahvuskultuuri Komisjoni „Sõmasild" Eesti Maja suures saalis

Kaval Ants ja Vanapagan kutsuvad

„Kaval Ants ja Vanapagan" — Kes nad on? Need kes on kodumaal sündinud ja kasvanud tunnevad hästi Kaval Antsu ja Vanapagana lugusid. Mäletavad talveõhtuid kui Vanapagana kulul sai mitu tundi naerda. Nooremate aga ei ole need lood sugugi nii tuttavad. Kes nad siis on? Vanapagan, suure jõuga, kuid mitte väga suure aruga mees oli suures metsas suure kohaomanik. Seal elas ta koos oma naise ja lastega. Sulaseks võttis ta endale Antsu, kehaliselt küll nõrga-võitu, kuid selle eest alati valmis oma peremeest naljakate kelmustükkidega üle trumpama. Veeti vägikaigast, katsuti rammu, hüpati üle õlekõrre — igalpool jäi Ants võitjaks.

Laupäeval, 10. märtsil kell 7 õhtul esitavad ligi sada „Kungla" tantsijat Toomas Metsala poolt koostatud lavastuse Seneca College'i Minkler Auditooriumis.

Kes võidab rahva poolehoiu? Kas Kaval Ants (Ricky Paju) või Vanapagan (Toomas Pirso) või hoopis Vanapagana väikesed lapsed? Tulge vaadake!

T.E.R.R. „Kungla"

wintario

1. märtsil toimunud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 567371, $10.000 võitsid nr-d 703208 ja 124023, $1000 — 74254, $100 — 2765, $10 302, $50 segijärjekorras numbrid 529496 ja tasuta piletiraamatu numbrid 56. Nädala müstilise preemiavõidu Pontiac 6000 võitsid piletid nr. 008828, 1. märtsi ainukordse preemiavõidu $25.000 võitsid piletid nr. 943948.

Üksik naine soovib

TUTVUDA MEHEGA,

kes tunneb end samuti üksildasena (mittesuitsetaja), vanus 65—70.

Märgusõna „LOOTUS"

Üksik haritud naine soovib

TUTVUST

üksiku haritud mehega, vanus 65—72. Kirjad slt. „Tulevik näitab".